

Türi Rahvaleht

LÜHIDALT

Ettevõtluskonkurss tõi taas auhinnasaju

Ettevõtluskonkurss Järvamaa Tegusad on juba aastaid olnud oluline sündmus, mis tunnustab piirkonna ettevõtjaid nende panuse eest kohalikkude majandusse ja kogukonna arengusse. Konkursi eesmärk on tõsta esile ettevõtteid, kes on olnud edukad, uuendusmeelsed ja jätkusuutlikud.

Konkursi võitjad selgusid ettevõtlusnädala raames toimival pidulikul auhinnatseremoonial E-piima piimatöötlemistehases Paides 5. oktoobril.

Ettevõtluskonkurss

Järvamaa Tegusad 2023

Võitjad Türi vallast:

AASTA UUENDAJA

YOOK Production AS

AASTA SUURTEGIJA

Aktsiaselts Väätsa Agro

AASTA MIKROTEGIJA

OÜ Joveld

AASTA VÄÄRIKAS VÄÄRINDAJA

OÜ Oisu Biogaas

AASTA VÄÄRIKAS TALU

Raismikuoja talu, Raismikuoja OÜ

AASTA KOHALIK TOODE VÕI TEENUS

Kohvik-Resto Ajatu toidud

AASTA MAINEMÕJUTAJA

Väätsa rahvamaja jõuluaknad

Nominendid Türi vallast:

AASTA VÄLJAPAISTJA

YOOK Production AS

AASTA MEELETUULUTAJA

Käru Muuseum

AASTA KOHALIK TOODE VÕI TEENUS

Wile Farmi alpakavillast tooted

AASTA VÄIKETEGEJA

Osaühing ALLY

AASTA VÄIKETEGEJA

OÜ Kuldkäpp

AASTA MIKROTEGIJA

Imoti OÜ

AASTA SUURTEGIJA

Wihuri OÜ

Alustab leerikool

EELK Türi Püha Martini kogudus alustab leerikooliga pühapäeval, 8. oktoobril 2023 kell 13 kogudusemajas Türi Kevade 13. Liituda võib oktoobrikuu jooksul.

Soovijail palume võimaluse korral registreeruda telefonil 387 8330 või 514 6590 või turi@eelk.ee.

Võib tulla kohale ka eelnevalt teatamata.

UUS PRITSUMAJA SAAB KOHE-KOHE VALMIS!

Viimased uudised Türi päästekomando uue hoone valmimise kohta on lootustandvad: maja, mis väljast on juba üsnagi valmis, vajab veel veidi sisetöid ja siis, loodetavasti oktoobri lõpus, saab teha ka ametliku avamise. Meeldetuletusena olgu öeldud, et esimene valmimistähtaeg oli mullu jõuluks ja sealt edasi nihkus ta tasapisi sellesse kevadesse, suvesse ja nüüd siis sügisel on tõesti lootust, et päästjad peatselt uude majja ikka pääsevad. 30. septembril oli komando tänastes ruumides viimane avatud uste päev. Kõik, kellel soovi, said majaga tutvuda ja ka tornist avanevat vaadet nautida.

Kui päästjad läinud, saab hoone omale ajutiseks kasutamiseks keskkonnaamet, mille Türi hoonet hakatakse remontima.

FOTOD: TEET REIER JA RENE VILJAT

Aasta parimad õpetajad jälle teada

Oktoobri esimesel nädalal tähistatakse üle kogu Eesti õpetajate päeva. Türi valla haridustöötajad olid sel puhul palutud 5. oktoobril Türi kultuurikeskusesse traditsioonilisele tänuõhtule.

Tänuõhtu on kummardus meie valla koolides töötavatele pedagoogidele, tugispetsialistidele ja kõikidele, kes lastesse panustavad südamega tehtud töö eest. Tänuõhtul tehti teatavaks konkursi „Türi valla haridustöötaja 2023“ tulemused. Türi vallas kehtiva korra kohaselt premeerib Türi vald iga aasta sügisel kolme haridustöötajat, kelle eelmise õppeaasta panus hariduseesmärkide saavutamisel on olnud silmapaistev ning kelle igapäevane tegevus haridustöötajana on kogukonnas tunnustatud.

2023. a haridustöötaja aunimetusele kandideerisid Türi põhikoolist Evelyn Siimsoo, Reet Talva, Lea Allik, Elve Jaansalu ja Marika Roosileht, Türi ühiskooliõpetajad Aet Sarv, Mariliis Aren ja Vahur Salom, Türi muusikakoolist Kaidi Piigert ja Silvi Nielson, Väätsa põhikoolist Evelin Parts ja Viivika Leis, Türi lasteaiast Eve Oja, Taimi Punapart, Triin Vislapu, Cärolin Kruusi, Kadri Lumi ja Margit Valling, Retla-Kabala koolist Merit Oss, Sirje Kips, Anneli Raitar ja Külli Huopola, Väätsa lasteaiast Kersti Morel, Türi Kevade koolist Marge Pener, Käru põhikoolist Rutt Vaarmari ja Laupa põhikoolist Deivi Šadeiko.

Vallavalitsuse korraldusega moodustatud komisjon koosseisus Türi vallavalitsuse haridusspetsialist Kati Nõlvak, vallavolikogu haridus- ja noorsookomisjoni esimees Pipi-Liis Siemann ning Türi noortekeskuse juht Jane Reiljan-Rajasaar hindas hariduspreemia esitatud kandidaatide panust ning valis välja kolm laureati.

Tiitli Türi valla haridustöötaja 2023 aunimetuse ning rahalise preemia saajad on Türi põhikooli õpetaja Marika Roosileht, Retla-Kabala Kooli õpetaja Merit Oss ning Väätsa põhikooli õpetaja Viivika Leis.

Tänuõhtul muusikalise üllatuse tõid Eesti filharmoonia kammerkoori meesk-vartett koosseisus Rainer Vilu, Raul Mikson, Henry Tiisma, Kaido Janke. Peolaua kattis BBQ Service.

Täname kõiki kandidaatide esitajaid, märkamine on suur tunnustus südamega tehtud töö eest. Õnnitleme nomine ja hariduspreemia saajaid! Soovime edukat õppeaastat, avastamist koos õpilaste ja kolleegidega, töö- ja koolirõõmu!

TRIIN PÄRNA
haridus- ja kultuuriosakonna juhataja

TOIMETAJALT

Sügis sõudis ka meie õuele

Õnneks on selles sügisel olnud rohkem päikest kui vihma ja metsas rohkem seemi kui puuke. Ka viimaseid on tõesti palju. Üks tuttav nimetas, et kahe metsas käigu peale kogus ta pärast kokku paarkümmend vastikut tegelast, kes olid koju kaasa tükkinud. Aga jah, seemi metsas jagub. Tublide seeneliste saagipilte on terve netiavarus täis ja purgid kaovad poeriulitelt nagu soojad saiad.

Hea, et seda taarat on tänasel päeval märksa lihtsam saada kui aastakümnete eest – siis otsiti kolmeliitrised klaaspurke lausa tikutulega taga. Kui mujalt ei leidnud, osteti poest nendesse purkidesse villitud kasemahla, kallati purgid tühjaks ja pandi kurgid-tomatid asemele.

Kui mingeid Eesti osi kimbutas tänavu õunasaagi puudus, siis Türil ja siin ümbruses seda muret tõesti pole. Saab ise süüa, sisse teha ja teistelegi jagada. Juhtusin ühel päeval kohalikku jäätmejaama parasjagu siis, kui üks proua kuulutas kõva häälega, et kui kellelgi peaks olema mahlaõunu vaja, siis võib tema juurde korjele tulla. See peale lausus keegi mees, et kes siis tänasel päeval enam kodus mahla teeb, kõik ostetakse poest. Eks valikuid ole erinevaid.

Aga kuna pealkirjas juba sügise sõudmist mainitud sai, siis eks peab sellest ka natuke rääkima. On ju esimene täispikk sügis-kuu Türi valla sünnipäevakuuks. Kunagi alustati pidutsemist kuu alguses õunafestivaliga, nüüd on see kolinud varasemaks ja toimub koos sügislaadaga septembris. Aga nagu igal aastal tuleb oktoobris beebide vastuvõtt ja pidulik aktus, kus antakse üle kuldseid ja hõbedaseid Türi valla aumärke. Lehe trükkimineku hetkeks on nende saajad veel teadmata, küll aga valis viimane volikogu ära Türi valla tänavuse aukodaniku. Palju õnne, Kaia Iva!

Samuti on oktoober kaasamise kuu: kõik saavad toetada omale sobivat kaasava eelarve ideekavandit. Sedakorda pääses neid rahvahääletusele üheksa, ideid on ühest vallaservast teise ja tegevusi, mida soovitakse valla eelarvest toetada, erinevaid. Endiselt on popid seiklusrajad ja simmaniplatsid, aga leidub ka midagi uuemat ja huvitavamat. Täna lehes on kõik ettepanekud kenasti kirjas ja oma häält saab hakata andma alates 10. oktoobrist.

Tore on tõdeda, et traditsioonilisel Järvamaa ettevõtluskonkursil jagus tunnustusi suuremal hulgal ka Türi valda. Meil on võitjatena ette näidata aasta uuendaja ning ka aasta suur- ja mikrotegija. Samuti väärikas väärindaja, väärikas talu, parim kohalik toode või teenus ning mainemõjutaja. Kas pole põhjust uhke olla? Igatahes suur kiitus kõigile tunnustatutele, ole sa siis laureaat või nominent.

Ja kaunist sügise jätku kõigile teistele!

TEET REIER

NÄDALA PILT

Eelmisel nädalal sai Türi kultuurikeskuse klaassaalis vaatamiseks välja kunstiõpetaja ja akvarellisti Anneli Laasi akvarellmaalide näitusmüük „Vaikuse kirjad“. Näitust saab nautida 31. oktoobrini.

FOTO: TEET REIER

Türi valla aukodanikuks valiti Kaia Iva

26. septembril toimunud Türi vallavolikogu istungil otsustati, et Türi valla tänavune aukodanik 2023 on Kaia Iva. Türi vallavolikogu andis Türi valla aukodaniku nimetuse Kaia Ivale erilise austuse avaldusena Türi vallale osutatud väljapaistvate teenete eest.

Kaia Iva on aastakümneid oma silmapaistva töö ja tegevusega oluliselt kaasa aidanud Türi valla arengule. Ta on töötanud õpetajana, olnud siinse piirkonna eestkõneleja nii kohalikul kui üleriigilisel poliitika-maastikul. Alates töötamisest õpetaja ja õppealajuhatajana Türi 2. keskkoolis on Kaia Iva olnud alati arukas ja konstruktiivne kaasamõtteleja kohaliku arengu küsimustes, aktiivne kogukonnaliige ning eestvedaja.

Ta oli aastail 2002–2005 Türi linna-pea, esimese Türi linna ja Lõuna-Järvamaa valdade ühinemise eestvedaja ja on järgnevatel aastatel olnud valitud kõigisse Türi vallavolikogu koosseisudesse.

Aastatel 2007–2015 oli ta Riigikogu XI ja XII koosseisu liige. Alates 23. novembrist 2016 kuni 29. aprillini 2019 oli ta sotsiaalkaitseminister Jüri Ratase esimeses valitsuses.

Riigikogu ja ministriametis kõrval on Kaia alati kaasa aidanud Türi valla elu edendamisele, pöördudes alati võimalusel tagasi Türi vallavolikogu töö juurde.

Lisaks on ta korduvalt ulatanud abikäe, kui Türi vald on vajanud ajutiselt hädasti abi kohalikes asutustes – ta on asendanud puuduvat Türi lasteaia direktorit, töölt eemal olnud vallavalitsuse osakonnajuhatajat ja meie koolides puuduvaid matemaatika-õpetajaid.

Kodukoha hea käekäik on see eesmärk, mis paneb Kaia alati nõustuma ja ka keerulistes rasketes olukordades kaasa lööma, leidma lahendusi, vajalikke inimesi ja vajalikke vahendeid.

Kaia on olnud alati eelkõige meie kodukoha, heade Türi asjade laiemalt tutvustaja, tunnustaja ja turundaja, kes näeb kõike kiiduväärset ja erilist ning võtab seda jagada laiemale avalikkusele nii sotsiaalmeedias kui oma laias tutvusringkonnas. Tema algatusel, aktiivsel osalemisel ning kaasabil on Türi toodud riigiameti töökohti ning muudetud ja parandatud elulistel vajadustel seadusloomet.

Mitmed suured projektid on saanud hoo ja algatuse just Kaia ideedest ja eestvedamisest, olgu siinkohal nimetatud vaid mõned – Türi tervisekeskuse ja Türi põhikooli uue hoone ehitus, sotsiaalkindlustusameti esinduse asumine Türi valda, valda läbivate riigimaanteede rekonstrueerimised, Türi ujula rekonstrueerimistööd ja teraapia-lastebasseini ehitus, uued sotsiaalteenused nagu Türi Perepesa, kodu- ja tugiteenuste arendamine, koostööd ettevõtjatega Türi valla koolide, lasteadeade ja teiste asutuste varustamine erinevate vajalike mööbliesemete, arvutite, töövahenditega... Lõplik loetelu veniks väga pikaks.

Aastal 2019 sai Kaia Iva Tallinna ülikooli sajandi vilistlase tiitli olulise panuse eest Eesti ühiskonna, hariduse ja kultuuri arengusse. 2007. aastal pälvis ta Türi valla kuldse aumärgi.

Kaia Iva on ära teeninud nii oma kodukoha Türi valla kui ka kogu Järvamaa elanike austuse, saades tunnustusena 2020. aastal Järvamaa Vapimärgi.

Nii Türi vallas kui kogu Eestis on lugematul hulgal neid inimesi, kellele Kaia on olnud isiklikult toeks ning nõuandjaks väga isiklikes ja keerulistes küsimustes.

Kaia Iva on meile kõigile eeskujuks oma tööks, oskusega teha koostööd ning olla toetajaks ja innustajaks, lõppematu usuga siinsetesse inimestesse, kohalikkude arengusse ja armastusega Türi valla vastu. Kaia Iva on kõige eelpooltoodu tõttu väärt kandma Türi aukodaniku tiitlit.

Aukodaniku kandidaadiks esitati tänavu seitse esildist, neist ühel kandidaadil on ühise taotlusena kolm esitajat, ühte kandidaati on esitatud kaks korda ja üks kandidaat on esitatud nii aukodaniku kui ka kuldse aumärgi kandidaadiks.

Nii aukodaniku kui kuld- ja hõbemärgi saajaid tunnustatakse 22. oktoobril kell 17

Türi valla kuuenda sünnipäeva kontsert-aktusel Türi kultuurikeskuses.

ÜKS KÜSIMUS

Türi vallavolikogu tunnustas tänavuse aukodaniku nimetusega Kaia Iva. Tunnustusettepaneku kaaskirjas on leidnud äärmärkimist Kaia Iva tegevus Türi linnapeana, riigikogu liikme ja ministrina, Türi lasteaia direktorina ja Türi vallavolikogu liikmena. Lisaks veel paljud muud toredad toimetamised. Siinkohal küsime vastselt Türi valla aukodanikult endalt, jättes kõrvale kõik need loetelud, mida on tal endal oma tegemistest hea meenutada ja mille üle uhkust tunda?

Ma ei oska kõige tähtsamana välja tuua ühtki ehitist, uue teenuse loomist või vajalike vahendite hankimist Türi.

Kuid kõige suuremat heameelt tunnen selle üle, et meil on õnnestunud luua hea meeskond nutikatest, pühendunud ja töökatest inimestest. Üheskoos mõeldes, nurki lihvides, uusi ideid otsides tekivadki kõik need teod, mida Türi positiivsena esile saame tõsta.

Ma vaimustun tarkadest inimestest enda kõrval ja kurvastan, kui näen mõnes kollektiivis, kuidas endast targemaid püütakse tagaplaanile suruda. Seda, mida olen ette võtnud, püüan teha alati põhjalikult, endale ka detaile selgeks tehes, et keegi asjata pihta ei saaks. Mistahes ametis olen hoidnud Türit mees, ikka tibatke küüned Türi valla poole, et märgata iga võimalust, mis meie inimestele võiks kasu tuua.

Ja samas olen püüdnud kõike seda head, mis Türi on, ka kaugemale näidata. Mõistagi kipume esmalt märkama neid kohti, kust king pigistab, neid tulebki paremaks teha. Kuid Türi on väga hea koht elamiseks, neid häid Türi asju on ju nii palju, tuleb neid märgata ja kaugemale samuti teada anda, nii on lootust, et kasvab ka meie vald. Ma ise oskan väheseid asju, kuid olen valmis tuli hingelisel toetama neid, kes teevad ettevõtetut südamega ja hästi. Vaid üheskoos tegutsedes suudame luua toreda ja rohelise elupaiga, kus kõigile on meelepärast tegevust, kus on ruumi loovusele ja ettevõtlikkusele.

KURESSAARETEATER

SHAKESPEARE'I KOGUTUD TEOSED

[Lühendatult] [Parandatud]

Autorid: Adam Long, Daniel Singer, Jess Winfield

13.10 kell 19.00

Väätsa Rahvamajas

EELMÜÜGIS piletid hinnaga: 17 / 15 €. Grupisoodustus a 13 € alates 10 pileti ostmisel. ETENDUSE PÄEVAL PILET 20 € (soodustusteta!)

Tanel Ting Jürgen Gansen Markus Habakukk

Tõlkija: Anu Lamp
Lavastaja: Sander Pukk
Kunstnik: Annika Lindemann

KURESSAARETEATER

TÖLL

ANDRUS KIVIRÄHK

30.10 kell 19:00

Türi Kultuurikeskuses

EELMÜÜGIS piletid hinnaga: 17 / 15 €. Grupisoodustus a 13 € alates 10 pileti ostmisel. ETENDUSE PÄEVAL PILET 20 € (soodustusteta!)

Kaasav eelarve kutsub hääletama

Türi valla kaasava eelarve eesmärk on arendada, parandada või rajada avalikuks hüvanguks ja avalikuks kasutuseks olevaid objekte. Ühtlasi tuleb tähelepanu pöörata, et objekt ei tohi tekitada järgnevatel aastatel eelarveliselt ebamõistlikke kulusid. Türi valla kodanikud said esitada kaasavasse eelarvesse ideid kuni 18. septembrini. Kokku laekus kümme ettepanekut, mille hulgas on ettepanekud nii sporditegevuse kui ka vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamise kohta.

Lähtuvalt valla finantsjuhtimise korrast ei suunanud komisjon hääletusele ühte ettepanekut, mis oli esitatud sellise asustusüksuse esindaja poolt, kuhu kahe viimase eelarveaasta jooksul on kogukonda kaasava eelarvenetlusega juba vallaelarvest raha eraldatud.

Komisjoni esimees tänab kõiki ettepanekute esitajaid: „Kõik rahvahääletusele saadetavat ettepanekud ja ka tänavu hääletusest välja jäänud ettepanek, on suurepärased ja kutsun kõiki Türi valla kodanikke üles hääletama ning valima ettepanekute hulgast oma lemmikut.“

Kaasava eelarve suurus on 50 000 eurot ning rahastatakse vähemalt kaks objekti, mille minimaalne rajamise kulu on 5000 eurot ning maksimaalne 25 000 eurot. Valla kodanikud saavad oma lemmik-idee poolt hääletada 10.–21. oktoobrini elektrooniliselt Türi valla veebilehe kaudu (vajalik ID-kaart või mobiil-ID) või füüsiliselt Türi valla raamatukogudes Türi linnas, Oisu, Kärü ja Väätsa alevikes ning Laupa, Kabala ja Kahala külates.

Komisjon otsustas rahvahääletamisele esitada järgmised ideed: **1. Säreveere laste mänguväljak.** Säreveere lapsed sooviksid väga, et neil oleks koht, kus mängida. Meie alevikus on väga palju lapsi, aga kahjuks ei ole neil korralikku mänguväljakut. Kui Säreveere tuleks kaasava eelarve abil mänguväljak, siis lapsed ei peaks enam mängima sõiduteel või kuskil varisemisohhtlikus kohas (nt veskid).

2. Tasuta joogivesi kevad/suvel Türi vallas. Vee tarbimine on üks olulisemaid tervisliku eluviisi aspekte Avalikke veevõtupunkte saab kasutada kevad-suvehooajal, kui puudub oht veekraanide külmumiseks. Samuti kasvab just suvel puhta joogivee vajadus, eriti kuumade ilmadega.

3. Retla-Kabala kooli Oisu õppehoone staadioni ja korvpalliplatsi uuendamine. Eesmärk on spordi ja tervise edendamine Oisu alevikus. Spordiväljakute uuendamine ja täiustamine on vajalik, et täiendada sportimisvõimalusi ja parandada elanikkonna liikumisharrastusi ning -harjumusi.

4. Rajada ühisprojekti raames madalseiklusrada Väätsa põhikooli kõrvale avalikuks kasutamiseks. Täiendada Väätsa kooli kui ka Liikuma Kutsuv Kool ümbrust, rajades kooli kõrvale kvaliteetne ja mitmekülgne madalseiklusrada rikastamaks Väätsa elukeskkonda, samas luues uusi võimalusi õues turnimiseks ja mängimiseks.

5. Kädva külamajale mitmeotstarbelise väliauditooriumi ehitamine. Eesmärk on parandada Kädva küla keskuse ilmet ja võimalusi. Samuti on vaja kiiresti vabaneda külamaja õue peal varisemisohhtlikust hoonest. Kädva seltsimaja väliauditooriumi ehitusega parandame külamaja kasutamist kogukonna ja külaliste vajadusi ja nõudeid arvestades. Turismi ja matkagruppe on kevad-suvisel sügisel perioodil hea toitlustada. Samuti on hea korraldada õueõpitubasid, spordilaagreid, lastelaagreid jne. RMK matkarada möödub meie külamaja eest.

6. Väätsa järve saare simmaniplatsi ehitus. Kaasava eelarve abiga sooviks ehitada kõnniteekivist tantsupõranda, lavaaluse ja sillast platsini viiva tee (kokku u 700m²), mis annab võimaluse korraldada sündmusi iga ilmaga ja igal aastaajal, et tantsuplats või jalgealune ei muutuks poriseks ja et transpordivahendid pääseks lavani. Samuti muudab see lava paigaldamise tundvalt lihtsamaks tänu tasasele pinnasele. Korralik tantsuplats annab võimaluse ka välitreennideks ja on alternatiiviks siseruumides trenni tegemisele.

Retla kool 170

Retla külas mõisteti 1853. aastal, et kui külas on kool, siis küla kasvab ja tänavu tähistas kool koos endiste õpilaste kokkutulekuga 170. sünnipäeva. “Kui külas on kool, siis küla kasvab ja koos külaga kasvas kogu Oisu piirkond ja mitmeid kordi tuli leida võimalusi rajada aina uus ja uus koolimaja. Oli aegu, kui räägiti isegi Oisu keskkooli vajadusest. Kuid tänavu saab koolimaja viimase uuema osa valmimisest 25 aastat,” ütles Retla-Kabala kooli direktor Jaanus Roosileht.

Et elus on ikka tõusud ja langused vaheldumisi, on ka Oisu koolis olnud aastaid kui lõpetajaid oli 32 ja aastaid, kus lõpetajaid oli vaid 4. Sellel aastal valmistuvad üheksandat klassi lõpetama kümme noort. “Iga koolipäev tahab õppimise ja tegutsemisega täitmist ja enamik neist on täidetud rõõmsate koostöö hetkedega. Üheksasse kooliaastasse mahub 1575 koolipäeva,” tõi Roosileht välja pidupäeva kõnes. Retla kooli vilistlaste nimekiri algab 1938. aastast, mil Retlas tegutses kuueklassiline algkool. Sellest ajast on koolil olnud 1171 lõpetajat. Neist seekordsel kokkutulekul oli kohal üle 200 endise õpilase. Oli lende, kus kohale olid tulnud veidi üle poole lõpetajatest ja oli lende, kus olid kohale tulnud vaid üksikud. Kokkuvõtvast võib öelda, et seekordse sünnipäeva tähistamine sujus igati väärikalt. Kohaletulnud olid rõõmsad, sõbralikud ja heatujulised. Tantsiti hästi palju ja nauditi sõpradega koosolemist. Heal meelel jalutati ka koolimajas ringi ja vaadati korrustele vaatamiseks seatud näitusi. Neid oli sünnipäeva

Pildil on lapsed lustimas Kabala mõisaparki rajatud madalseiklusrajal, mis valmis Türi valla esimese kaasava eelarve rahatoel aastal 2017. FOTO: TEET REIER

7. Väike helide jada. Türi lasteaia Lokuta õppekoha õueala lähedusse, mõisamiljöösse loodav kõlatee „Väike helide jada“ pakub nii Türi lasteaia lastele kui ka lasteaia ning kogu meie valla kogukonnale olulist väärtust õuetegevusteks helide, kuulamise, tunnetamise ja päriselt kohal olemise kaudu.

8. Soovime muuta Türi põhikooli ja Konesko Türi spordihoone siseõue kogukonnasõbralikumaks. Soovime muuta Türi põhikooli ja Konesko Türi spordihoone siseõue kogukonnasõbralikumaks. Näeme, et antud ala pakub huvi kogukonnaliikmetele, siin armastatakse jalutada ning oma vaba aega veeta. Samas puuduvad otstarbekad tegevused, mida oleks võimalik kaaslastega koos teha ja mis kutsuksid siia veel rohkem inimesi. Soovime muuta ala kasutajasõbralikumaks ja soovime tuua juurde võimalusi vaba aja veetmiseks nii kooli ajal õpilastele ja õpetajatele kui ka väljaspool kooli kõigile kogukonnaliikmetele.

9. Teeme Türi väärika istepingi, millest saab meie külaliste magnet! Väärikate ülikool lõpetab 2024. aastal oma kümnenda õppeaasta, mis on oluline verstapost Türi linnas ja ka Järvamaal. Lisaks tähistab Tartu ülikool 2024. aastal 15. Väärikate ülikool juubelit.

Hääletustulemused selgitab komisjon välja hiljemalt 3. novembril 2023 ja vallavalitsus avalikustab need seejärel Türi valla veebilehel ja ajalehes Türi Rahvaleht.

TÄNUAVALDUS

Head Retla kooli sõbrad!

Suur tänu kõigile Retla kooli

170. aastapäeva tähistamisel osalenutele!

Võrratu aktuse kava ja õdus peoõhtu ei oleks

Sinu kaasalõõmiseta olnud täiuslik.

Kohtumiseni Retla kooli 175. aastapäeval

16. septembril 2028!

Koolipere nimel direktor Jaanus Roosileht

puhul koolimajas kohe mitmeid: õpikutest, spordikarikatest, fotodest läbi aegade ja rahvarõivastest.

Vilistlased, kes on pärast Retla kooli kodusest pesakastist väljalendamist saanud oma tiibade alla just sellised tuulehood, mis on kindlasti nii oodatud kui ka ootamatutesse suundadesse kandnud. Lennu kõrgus on sõltunud tiibade tugevusest ja ka tahtest sirutada uue ja põneva poole. Meie vilistlaste seas on nii erinevate ning põnevate erialade ja/või hobide esindajaid. Nad on alati oodatud oma tegemistest pajatama ka tänasele õpilasele.

Kokkuvõtte Retla-Kabala kooli direktori Jaanus Roosilehe aasta-päeva kõnest koostas EDA HUNT, õpetaja ja huvijuht

KINNISVARA OST • MÜÜK • ÜÜRIMINE
JA HINDAMINE JÄRVAMAAL
Marek Aru
53 053 053
marek.aru@laam.ee
www.laam.ee

Kabala kool tähistab

100. aastapäeva

Kabala koolimajas

18. novembril 2023

endiste õpilaste ja töötajate

kokkutulekuga.

Päevakava:

16.30 algab registreerimine

18.00 kontsert-aktus

Lendude pildistamine

20.00–02.00 vilistlasõhtu koolimajas

Tantsuks ansambel Vana kallim ja diskor Rein Liivik, töötab baar

Osalustasu 25 eurot on võimalik tasuta kuni

16. novembrini Kabala Kultuuri ja Spordi Seltsi

arveldusarvele EE742200221045877585 (selgituseks

märkida Kabala kooli aastapäev ja osaleja nimi) või

koolimajas tööpäevadel 8.00–15.00.

Alates 17. novembrist on osalustasu 30 eurot.

TÜRI AUTOTURG

Sõidukite

ost-müük-vahetus

Asume Türi linnas, Jaama 22

Telefon: 5356 3198

5. oktoobril tähistame

Kalevi Konsumi 40 aasta juubelit!

Sel päeval ostjatele ÜLLATUSED, DEGUSTEERIMISED

5., 6. ja 7. oktoobril kehtivad peale tavapäraste soodushindade ka täiendavad SÜNNIPÄEVAHINNAD!

0,99 €/kg

Banaan

tavahind 1,19 €/kg

1,39 €

Merevaik

sulatatud juust 200 g

tavahind 1,79 €

11,99 €

Sünnipäevasalat

Coop Kokad, 250 g

tavahind 1,99 €

1,40 €

Küpsise-puuviljatort

Coop Kokad, 1,2 kg

tavahind 17 €

Konsum

Külastage meid E–P kl 8–20!

Kalevi 1, Türi

Soe september

Õppeaasta esimene kuu on kohe läbi saamas. Selgi aastal osaleb Käru põhikool üldhariduskoolide arendusprogrammis, kus eesmärgiks on õppija arengut toetav muutuste juhtimine. Meie kooli õpetaja toetab iga õppijat individuaalset - oluline tähelepanu on õppima õppimisel, mida kool peab tänases olukorras õppijale selgeks tegema. Koostöös Tallinna ülikooliga hoiame selget fookust õppijakesksel õpetamisel. Iga õpetaja on tunnis eelkõige mentor, kes suunab otsima lahendusi, mitte ei anna kätte õigeid vastuseid.

Õpilased ja õpetajadki harjuvad tasapisi kooli päevakavaga. Hoolega tuleb jälgida kella, sest meie koolil koolikella ei ole. Tundi alustab ja lõpetab õpetaja. Nii on mõnigi õpilane kella selgeks õppinud, sest mine seda õpetajat tea - kas tund on ikka lubatud pikkusega?

Esimesel koolinädalal külastati projektõppe raames Tallinna loomaaeda. Seekord sõideti ühistranspordiga, mis oli mõnele õpilasele esmakordne kogemus. Loomaaias täideti zookooli töölehti, mis tutvustasid organismide mitmekesisust ja loomade elupaiku. Õpiti plaani järgi liikumist. Uudistamist ja uurimist oli küllaga. Kõige enam köitis õpilasi jääkaru, kes meile oma oskusi lahkelt demonstreeris. Vaadeldi sudaani maasarvikut ning Kagu-Aasia vihmametsa ekspositsiooni. Õpilased jäid rahule ning juba oodatakse uut väljasõitu, sest nii õpitakse rohkemgi, kui õpitut siduda igapäevaeluga.

Käru põhikoolis tegutseb teist õppeaastat rahatarkuse huviring. Septembris on tegevust alustanud 1.–2. klassi huviring ja oktoobrist alustab tegevust 3.–6. klassi huviring. Eelmisest õppeaastast on eraldat meelse teise kooliastme huviringi reis Tallinnasse, Eesti Panga muuseumisse. Veel vaadati lõbusa koomiksikonkursi „Raharöövlid“ näitust. Eelmisel kevadel osalesid sellel konkursil meie kooli mõlemad huviringid.

Killuke lasteaia tegemistest

Sel aastal saabus sügis sooja päikese ja leebe tuulega. Käru põhikooli lasteaia lapsed, tähistasid sügise sünnipäeva tantsude, laulude ja rütmimängudega, mis õpetaja Elleni juhendamisel selgeks õpiti. Trallitamise vahepeal uudistati erinevaid vilju, mida sügis endaga kaasa toõi. Värvilise sügise jätku!

Põnevaid sündmusi on veel tulemas ning hoiame teid ikka oma tegemistega kursis.

KÄRU KOOLI VAHVA MEESKOND

Õuesõpe on täies hoos

Laupa põhikool on aastaid kasutanud keskkonnainvesteeringute keskuse (KIK) rahatuge, et viia kogu kool erinevatele õppekäikudele ja looduskeskuste töötubadesse. Ikka vastavalt sellele, milline teema on valitud õppeaastat läbima.

Täies hoos on juba ka selle õppeaasta õppekäigud. 1. ja 2. klass kaugemale ei sõitnud, nemad käisid tutvumas alpade ja alpaka-farmi eluga Poaka külas.

3. ja 4. klass võtsid ette looduskatka Endla looduskaitsealale Männikjärve rabasse. 4. klassi juhataja Piia Kuldpärg kiitis nii kaitseala töötajat kui õpperada. „Oli väga õpetlik käik. Lastele olid ette valmistatud töölehed, õppisime tundma erinevaid taimi ja marju ja siis veel raba ise oma laugaste ja värvidega,” kirjeldas ta.

5. klassi loodusretk viis neid Viljandimaale Parika looduskaitsealale (pildil) – paljud teavad Parika raba südamekujulise järve järgi. Ka seal tutvusid õpilased nii raba elustiku, turba tekkimise kui lõpuks ka selle tootmisega.

Küsimusele, mis toredast rabas käigust esimesena meenub, tuli õpilastelt mitmesuguseid vastuseid: pohlad, rabaõhk, mülgas (mille serval lubati paljajalu joosta), nafta (laukavee pinnale tekkis vikerkarevärvides laiguke). Ka Parika raba loodusgiid väärrib üksnes tunnustussõnu.

6.–9. klassi ootab KIK-i rahastusega õppereis alles ees. Nemad lähevad Pärnusse Pernova loodusmajja.

Kuid ega õuesõpe Laupa koolis üksnes KIK-i rahatoel toimu. Septembri viimasel nädalal käisid 2. ja 6. klass seiklemas Pajusi lähisel maisilabüridis. Ning oma kooli õuealal ja pargis seigeldakse ja toimetatakse päevast päeva.

KAAREL ALUOJA, Laupa põhikooli direktor

SEPTEMBER Türi põhikoolis

Spordipäev

4. septembril toimus Türi põhikoolis spordipäev. Hommikust alustasid spordipäevaga esimese kooliastme õpilased, kellele järgnesid kolmanda kooliastme õpilased ja lõpuks said oma parimaid sooritusi näidata ka teise kooliastme õpilased. Noored said proovile panna lisaks kehalistele võimetele ka koostöö ja meeskonnavaimu. Päeva aitas sisustada Paide-Türi rahvajooksu korraldusmeeskond, kes kinkis igale osalejale joogipudeli ja teemale vastava rahvajooksu kleeibise.

Õpetajad arvasid, et üks sportlik päev kuluks ka neile ära ja 18 usinat töötajat läksid proovima discgolfi. Kohale sõideti ratastega või matkati üheskoos jala. Õpetaja Liisa rääkis ketastest ja erinevatest visetest ning põnevust ja õppimist jagus paariks tunniks. Nii mõnigi lubas, et läheb peagi veel rajale.

Kogu koolipere sai ühe sportliku päeva, millega oli hea uut õppeaastat alustada.

Madisepäeva jooks

Vanemates kirjalikes allikates on sügisene madisepäev kevadise vastand ehk aeg, millal putukad ja ussid teevad talvipesa, suiguvad talveunne või lähevad maa sisse. Türi põhikool on hoidnud juba üle kolmekümne aasta traditsiooni, kui toimub sel samal ajal nende sõprade saatmine talvituma. Nimelt jooksevad Türi põhikooli 4.–9. klasside õpilased võistkondlikult ümber Türi tehiskjärve. Rajal on korraga 144 noort, kellele lisanduvad õpetajate võistkond ja ka lapsevanemate võistkond. Kaheksa vahetust ja kaks ringi ümber järve. Mõnekümne minutiga on kõik finišis ja üheskoos läbitud kiirelt 48 km.

2023. aasta kiireimad jooksjad olid 9.b klassi õpilased. Neile järgnesid lapsevanemad ja kolmas koht kuulus üldarvestuses 8.c klassile. Teises kooliastmes oli kiireim 6.c klassi võistkond.

Aitäh lapsevanematele ja õpetajatele eeskuju näitamast. Nii nagu õpetaja Villi Vantsi ütles: „Kohtume juba vähem kui aasta pärast samal üritusel.“

Türi huvitegevuse laat

Augusti lõpus toimus Türi põhikoolis huvitegevuse laat, kuhu lisaks oma maja huviringidele olid kaasatud ka teised huvitegevust pakkuvad klubid ja asutused. Sündmuse eesmärgiks oli ühte kohta koondada võimalikult palju infot ja tegijaid, et nii noored kui lapsevanemad saaksid tutvuda erinevate võimalustega. Oli üks vahva puntratants ja tore oli kiigata, mis võimalused Türil on. Kohal olid Türi spordikool, loomemaja, noortekeskus, Türi raamatukogu malering, Paide linnameeskond, korvpalliklubi 7 ja Türi põhikooli huviringid.

Türi põhikooli huviringid alustavad tegevust oktoobrist ning kui sa veel pole endale sobivat huviringi leidnud, siis uuri kooli kodulehelt, millised ringid meil on ning anna juhendajale teada, et soovid liituda.

Aasta tegu Türi põhikoolis

Türi põhikooli õpetajad kogunesid 2022/2023 õppeaasta viimases õppenõukogus, et eelmisele aastale joon alla tõmmata ja uuele hooga vastu minna.

Teiste tegevuste seas kuulutati välja ka Türi põhikooli aasta tegu. Aasta teo poolt annavad kevaditi oma hääle ja põhjenduse kõik Türi põhikooli õpetajad ning ülekaalukalt hinnati seekord just meie direktorit!

Türi põhikooli aasta tegu 2022/2023 õppeaastal on Tiina Lohuri tulek Türi põhikooli direktoriks! Õpetajad ütlevad, et Tiina on rõõmsameelne ja tasakaalukas ning hindasid kõrgelt seda, et majas on taastunud töörõõm ja töörahu.

TÜG teeb ja toimetab

Algas kool!

6.–7. septembril toimus taas-kord meie kogu kooli aasta alguse laager Metsajõel, kuhu sõitsime ratastega.

Juba teist aastat järjest on laagris igal klassil oma teema. 10. klassi teema oli kalandus ning nende töötubasid viis läbi kaitseliit ning kalagiid Jarko Jaadla, kellega sai püütud liht-käsiõngega kala, määratud põh-jaloomastikku ja õhtul toimus kalade väärindamise õpituba.

11. klassi teema oli meedia ja uurimistöö. Nende töötubasid juhtisid meie õpetaja Averonika

ning Tartu Ülikooli lektor Maigi Vija.

12. klass tegutses õpetaja Aave juhendamisel tüüginä-dala, akadeemilise õo ja õpeta-jate päeva ettevalmistusega.

Õhtul käis meil külas Ain-Alar Juhanson koos oma meeskonnaga, kes reklaami-sid Paide-Türi rahvajooksu ning korraldasid sportlikke mängu. Proovile sai

panna end täpsuses, kiiruses, kaugushüppes, memoriinis.

Kell 20 hakkas vaba aeg, mida õpilased said sisustada oma soovide järgi: kes käis saunas, kes tantsis Just Dance video saatel, kes mängis korv-palli, kes üritas kaitseliidu telgis ahju tuld alla saada...

Teisel päeval toimus maasti-kumäng, mille oli valmis seadnud õpetaja

Eda ning pärast seda tutvus-tasid Anet ja Mia koolikaaslastele õpilasesindust ja selle eesmäärke. Peale seda sai rõõmsalt lipp lan-getatud ja koju sõit ratastega võis alata.

Muidugi ei saa märkimata jätta, et laagris sai maitsvat sööki ning kõhukorinat polnud kuulda, kuna midagi näksimiseks võis kogu aeg leida, selle eest muret-sesid meie kooli kokatädid.

Eelgümnaasium ootab!

Türi ühisgümnaasium kutsub kõiki 8. ja 9. klasside õpilasi uuele ettevõtmisele: TUG EELGÜMNAASIUMISSE!

Põnevates ja seekord „kiiksuga“ õppe-tundides tutvustavad meie õpetajad teistsugust lähenemist erinevatele aine-valdkondadele. Tundide käigus saab sel-geks, et gümnaasiumis õppimine on huvitav ja mitmekesine ning annab kindlasti vajaliku ettevalmistuse järgmisteks sammudeks oma elu kujundamisel.

Kõik eelgümnaasiumi ainetunnid on kaasa-haaravad. Nendes tundides ei anta hinnanguid õpilaste oskustele ja teadmistele, vaid eeldatakse aktiivset osalemist aruteludes, mõttevahetustes, aktiivtegevustes jne. Ühe kohtumise pikkus on maksimaal-selt poolteist tundi (enamasti üks tund). Igas kuus on üks kokkusaamine erinevatel nädalapäevadel, et ka treeningutel või muudes ringides käivad õpilased saaksid osaleda. Tundides osalemine on eelregistreerimisega. Osa-lejad saavad õpinguraamatu, kuhu saab koguda igalt õppepäevalt „pitsati“. Käia võib ka üksikutes huvipakkuvates tundides.

Esimene tund toimub juba 17. oktoobril algusega kell 17 Türi ühisgüm-naasiumis. Teemaks on seekord KEEMIA JA FÜÜSIKA KÖÖGIS. Uuritakse, millised on keemia ja füüsika seosed igapäevase toidumaailmaga. Palume eelregistreerida 13. oktoobriks.

Järgmistel tundidel on plaanis uurida inglise keele saladusi (23. novemb-ril) ja arutleda kirjanduse tunnis „Sõrmuste isanda“ teemal – „Kas mina võiksin olla Bilbo?“ (detsembris).

Täpsem info järgmiste tundide kohta tuleb iga kuu alguses.

TÜGlaste gümnaasium alustab taas 16. oktoobril kell 18. Ootame tundi 5–7 aastaseid lapsi. Esimene tund on kehaline kasvatus. Iga kord toimub üks ainetund (45 min), mille viivad läbi meie õpilased. Osalemine on tasuta, kuid palume igasse tundi laps eelregistreerida, mida saab teha kuni 13.oktoobrini.

Türi Ühisgümnaasiumi bioloogiaõpetaja osales rahvusvahelises koos-tööprojekti.

22.–26. septembril toimus Tartus Eesti bioloogiaõpetajate ühingu poolt algatatud Erasmus+ koostööprojekti BEST – Biology Educators Shaping Tomorrow projektikohtumine. Eelmisel aastal alanud projekti läbiv idee oli Euroopa loodusainete õpetajate aineühenduste vahelise koostöö elav-damine ja koostööna uute õppematerjalide väljatöötamine.

Projektis osalesid lisaks Eesti bioloogiaõpetajatele veel Poola, Portu-gali, Põhja-Makedoonia ja Taani loodusainete õpetajad. Eestis toimunud projektikohtumine oli viimane. Viis koosoldud päeva olid täis inspiree-rivaid tegevusi ja meeleolukat koostööd. Loomulikult tutvustasime oma kolleegidele mitmeid kauneid paiku meie kodumaal ning kogu ettevõtmise õnnestumist toetas suurepärane ilm.

Mina olen Lisette Haug, Türi ühisgümnaasiumi 12. lennu vilistlane. Pärast gümnaasiumi lõpetamist läksin edasi õppima Tartu Ülikooli geenitehnoloogia eriala. Türi ühisgümnaasiumist võtsin ma enda jaoks kaasa palju oskusi: oskuse arutleda, kriitiliselt mõelda, ennast väljendada, esineda, probleeme lahendada ja palju muud. Lisaks sellele andis TÜG mulle võimaluse ennast teostada erinevates valdkondades, milleks olid minu puhul õpilasesindus, muusika, rahvatants ja õppetöö. Väärtused, mida TÜG on mulle andnud, on kohusetundlikkus, ettevõtlikkus, hoolivus, avatus ja sihikindlus.

Tüügimine oli edukas!

Selle aasta Türi ühisgümnaasiumi retsimine või tüügimine, nagu meile meeldib seda nimetada, läks väga hästi.

Algas see 18. septembril, esmaspäeval ning lõppes sama nädala reedel akadeemilise õõga, kus kümnendikud ehk siis rebased olid oma jumalatest abiturientidega õhtul koolis. Iga päev toimusid klassidevahelised võistlused. Toimusid rahva lemmikalad: autode lükkamine ja õhupallide katki hüppa-mine, kuid oli ka uusi, näiteks toidulaua etiketi tundmine ja müntide püüdmine magnetiga. Igal päeval olid stiilipäevad, mis varieerusid vanaemade-vanaisade soovahetusest pidu-likuni ja kalameestest superkangelasteni. Rebased õppisid nädalaga pähe neile kirjutatud „Tiigrikutsu“ viisil hümnid, mis neil arvatavasti siia maani kummitab.

Nädala lõpus, reedel kogunesid kõik tüügimise osalised kell 18 kooli, et seal osa võtta töötubadest nagu näiteks seksuaalõpetus ja ülekuulamine. Meie kooli armsad õpetajad tegid ka õpilastele pannooke, et vahepeal kõhtu täita. Kui töötoad läbi, hakkas meie kurikuulus takistusrada, mille kaheteist-kümnendikud olid kooli peale üles pannud. Sõideti autobussi tagaruumis, joosti väljas, roomati pinkide alt, hüpati üle too-lide ja sooritati vabalangus kõrgushüppe matile ja seda kõike kinnissilmid. Kõige lõpus vaadati nädalat kokkuvõtvat videot ning jagati parimatele auhindu.

Rebastel oli nimelt terve nädal endaga ühes Pass, kus olid kirjas reeglid, stiilipäevad ja mis kõige tähtsam - Rebaste Bingo. Kogu nädalaks oli neile antud 30 vabatahtlikku ülesannet. Mõni hea näide: „Istu terve tund põrandal“, „Liigu ühest klassist teise neljakäpukil“ või „Küsi õpetajalt oma kehale autogramm“. Tegevused olid vabatahtlikud, kuid mida rohkem täidetud bingoruute, seda suurem auhind.

Nii korraldustiimi kui ka õpetajate tagasiside oli ainult positiivne. Kogu ürituse korraldamine läks oma suuruse kohta väga libedalt. Ka rebaste - nüüdsete TÜGi õpilaste arust toimus kõik hästi ning neile väga meeldis. Aitäh kõigile, kes korraldasid ja kes osa võtsid, ning edu järgmistele rebastele ja jumalatele.

Türi Perepesas alustasid septembrist

Beebivanemate vestlusring

Sinna ootame kõik lapsevanemad, kelle peresse on sündinud beebi (soovituslik beebi vanus on 2–6 kuud). Eesmärk on anda lapsevanematele infot esimese eluaasta tähtsusest lapse arengus ning tutvustada vanema võimalusi tagada beebile toetav ja arendav kasvukesk-kond. Teemad on seotud beebi arenguliste vajadustega, vanemaks kasvamise ning keskkonna kujundamisega. Vestlusring toimub kolmapäeviti kell 10.

Beebivanemate vestlusringi teemad: kodu kohandamine 4.10; beebi kaka 11.10; esimesed hambad 18.10; lisatoiduga alustamine 25.10; peresüsteemi toimimisreeglid 1.11; paarisuhe lapse sünni järel 8.11; toetav tugivõrgustik 15.11

2-aastase lapse kõne ja arengu toetamine

Esimene kohtumine oli 25.09; teine kohtumine toimub 30.10 kell 17.30; kolmas kohtumine toimub 27.11 kell 17.30

Kui Teie laps on saamas või hiljuti saanud 2-aastaseks, on just praegu parim aeg toetada tema kõne ja suhtlemisoskuste arengut.

Kõne ja suhtlemisoskuste tase on oluline 2-aastase lapse üldise arengu näitaja, mis on seotud lapse hilisema arengu, toimetuleku, kooliedukuse ja tervisega. Lapsevanem tunneb oma last kõige paremini ja saab mitmete lihtsate nippidega oma lapse kõne arengule oskuslikult kaasa aidata.

Kohtumiste ajal saab teiste lapsevanematega eduelamusi ja kogemusi vahetada. Lisaks jagab logopeed näpunäiteid, kuidas kodus ise oma lapse kõne arengut toetada. Keskendutakse ka 2-aastase lapse arengu verstapostidele ja ealiste iseärasustele. Perepesa psühholoog annab vanematele soovitusi lapse arengu toe-tamiseks ning lapse käitumise ja tunnete paremaks mõistmiseks.

Koolitus-vestlusringi viivad läbi psühholoog-nõustaja Tiia Tõlgu ja logopeed Külli Kaarjas.

PAPSIDE KLUBI - isadelt isadele ja meestelt meestele!

Oktoobris alustab teist hooaega Papside klubi. Esimene kohtu-mine on 13. oktoober kell 18 Türi Perepesas. Sel korral on aktiivne tegevus koos lapsega. Papse juhendab Are Tints

Väikelaste laulu ja mänguring - neljapäeviti kell 10.30

Laulutundide eesmärk on kinkida lastele/emmedele/issidele rõõmu muusikast – laulust, pillimängust, tantsust, erinevatest rütmidest ja kõladest. Õppida kuulama ja kuulatama ja teha seda koos väikeste ja suurte sõpradega – laulame, tantsime, hüppame, sahistame, helistame, keerutame ja plaksutame. Areneb rütm-i-tunne, viisipidamine, julgus, avatus ja väljendusrikkus.

Laulu-mänguringi rühma suurus on piiratud (kuni 10 last) ja osaleda saab vaid eelregistreerimisega.

Perekooli on oodatud Türi valla lapseootel pered

Perekool toimub kaheksal järjestikusel kolmapäeval ja on Türi valla elanikele tasuta. Perekooli viib läbi ämmaemand Asta Olonen ja peretäht Margit Miller. Soovitame perekooli tulla koos kaaslasega/partneriga. Hea on kindlasti osaleda kogu loengusarjas, kuid võib osaleda ka üksikutes loengutes või liituda perekooliga loengusarja jooksul. Ämmaemanda sõnul on koolitusele väga ooda-tud ka juba sünnitanud naised, kuna oma isikliku kogemuse ja teadmiste jagamisega saavad nad vestlusringides olla headeks toetajateks ja nõuandjateks esmasünnitajale.

Perekooli 4.10 teema: Rasedus - muutused kehas, raseduse jälgimine; 11.10 teema: Muutused paarisuhtes raseduse ajal ja sünnitusjärgselt. Kuidas iseennast hoida? 18.10 teema: Sünnitus, enese abistamine, tugiisik sünnitusel; 25.10 teema: Sünnitusjärgne periood; 1.11 teema: Emotsionaalse tasakaalu hoidmine ja enda toetamine. Kiindumusuhete vajalikkus; 8.11 teema: Imetamine; 15.11 teema: Lapse elu algus. Mida märgata ja tähele panna?

Vaikuseminutite koolitus lapsevanematele: Kuidas toetada last keskendumisel ja emotsioonidega toimetulekul. Kahepäevane kursus toimub 15.10 ja 5.11. Kursuse omaosalustasu on 10 eurot.

Türi Perepesa ja MTÜ Vaikuseminutid koostöös toimival kur-susel jagatakse praktilisi nippe ning tähelepanu ja meelerahu harjutusi, millega:

- toetada lapse tasakaalukust ja keerulistes olukordades emotsioonidega toimetulekut;
- häälestada lapsi õppimisele või uuele tegevusele;
- ise lapsevanemana keerulises ja emotsionaalses olukorras tasakaalukam olla, toetades seeläbi hooliva suhteskeskkonna ja empaatiavõime arengut.

Kursuselt saab igapäevaste harjutuste kasutamise toetamiseks kaasa ka audioharjutused ning mitmekülgset tuge pakkuva käsiraamatu. Lisainfo: Türi Perepesa kodulehelt või koolitused@vaikuseminutid.ee

Avatud on meie mängutuba, kuhu on oodatud aega veetma beebid ja väikelapsed koos vanemate või hoidjatega. Ootame Teid mängima esmaspäeval, kolmapäeval, neljapäeval ja reedel kell 10–13.

Meie tegemistega saab tutvuda Türi Perepesa kodulehel, Face-bookis ja Instagramis

Kontakt: Türi noortekeskuse II korrus, Tallinna 1a, E-post: tyri@perepesa.ee, Tel: 5301 5313

TÜRI RAAMATUKOGU

Mis on teoksil raamatukogudes...

September on sageli raamatukogudes kui üleminekukuu suvehooajalt sügishooajale, inimesi leiab rohkem aiatöödelt kui raamatukogudest. Oktoobriks on põhilised toimetused aias tehtud ja rohkem aega käia raamatukogudes ning pühenduda tubasele meelelahutusele, sealhulgas ka raamatute lugemisele.

Miks peaksite külastama meie raamatukogusid just oktoobrikuus? Ikka sellepärast, et oktoobris on Türi valla sünnipäev, raamatukogupäevad ja meil on tulemas väga huvitavad ning mitmekesised sündmused, koolitused, loengud, kohtumised...

Mõnest olulisest sündmusest lasen heal lehelugejal saada aimu ka ajalehe vahendusel.

Türi valla sünnipäevanädalal on just õige aeg tutvustada selle paikkonnaga seotud tegevusi.

Türi raamatukogul on välja kujunenud hea koostöö Kesk-Eesti käsitööseltisiga. Juba teist aastat aitame korraldada seltsi liikmetel Türi raamatukogus näitust nende imekaunistest käsitöösemetest. Kui eelmisel aastal tutvustasid Kesk-Eesti käsitööselti liikmed oma näitusega meie juures kohalike rahvarõivaste mustreid, siis selle aasta näitus on pühendatud Türi kirjodega kinnastele, sukkadele, sokkidele ja suurrättidele. Lisaks kudumitele on vaatamiseks väljas ka hõbedameistri Anne Reinbergi hõbeehted. Suur rõõm on teada anda, et ka sel aastal teeb ettekande käsitöömeister ja kirjastaja, mitmete käsitööraamatute autor Anu Pink teemal „Mida Türi kandi naised kirjutasid? Kinda ja sukarirju Türi kihelkonnast“. Näituse „Kirjad Türitl“ avame Türi raamatukogus juba reedel, 6. oktoobril kell 17, peale avamist algab kohe ka Anu Pinki ettekanne. Oodatud on kõik huvilised.

Raamatukogu on kokkusaamiste koht ja 10. oktoobril kell 10 kohtuvadki Türi valla eakad Pihlapuu seltsist meie tubli aedniku Ele Schiffiga. Ele on meie valla heaks väga palju ära teinud: tema juhendamisel ja eestvedamisel on istutatud palju lilli ning puid üle valla, korda tehtud palju haljasalasid. Seekord tulebki Ele rääkima eakatele oma töödest ja tegemistest lähemalt. Kindlasti saavad inimesed Elelt ka nõu küsida ja kui ta vähegi oskab aidata ja nõu anda, saavad küsimused ka vastused.

24. oktoobril kell 17 toimub Türi raamatukogus kirjanduslik kohtumine ajalooliste- ja krimiraamatute autori Rauno Vösastega. Oma raamatutes on endine kriminaalpolitseinik sageli ainek saanud just politseinikuna töötamise aegadest ja juhtumitest. Kõigest sellest ja muustki saabki kuulda kohtumisõhtul otseallikast, kirjaniku käest.

Oktoobris alustab kooskäimist malering lastele ja noortele. Maleringi juhendajana alustab tööd meie oma valla koolinoor Henry Nurmene. Esimene kokkusaamine toimub 5. oktoobril kell 16. Oodatud on nii uued liitujad kui ka juba vanad olijad/käijad.

Oktoobrikuine lastehommik on pühendatud karudele. Meie väikese lugeja Diandra Timmermaa pere jagas oma mõmmikute kollektsiooni ka raamatukoguga ja nii ongi oktoobrikuus võimalik vaadata üht tõeliselt vägevast karude näitust. Karude näitust saab vaadata alates 11. oktoobrist. Lastehommikule ootame lapsi aga 14. oktoobril kell 12.

Aga... meil on veel mitu raamatukogu, kuhu oodatakse külastama tõeliselt huvitavaid näitusi ja sündmusi.

Oisu raamatukogu tähistab 105. sünnipäeva!

Tänavu möödub 105 aastat Retla Rahvaraamatukogu Seltsi loomisest. Seda auväärset vanust peab ka seltsist välja kasvanud Oisu raamatukogu oma sünnipäevaks.

25. oktoobril kell 15 ootabki Oisu raamatukogu kõiki oma endisi töötajaid ja sõpru seda rõõmsat sündmust tordi ja kohviga tähistama. Nagu ühele peole kohane, ei puudu sünnipäevalt ka pidulikud kõned, ettekanded ja muusika. Ettekande „Oisu raamatukogu arengust läbi aegade“ teeb meile kõigile hästi tuntud kooli juht ja ajaloo huviline ning paljude raamatute toimetaja Kaarel Aluoja. Kindlasti tuleb juttu ka tema toimetatud raamatusarjast „Türi. Kilde kihelkonna ja linna ajaloost“. Muusikalisi vahepalu esitab Tarmo Selter.

Oisu raamatukogus toimub muudki huvitavat. Juba 3. oktoobrist saab Oisu raamatukogus uudistada läti kunstniku Gita Treice raamatuillustratsioone, mis on maalitud katusel aastudele.

loe edasi lk 7

SEPTEMBER PILDIS

Paide-Türi rahvajooks tõi rajale tuhandaid spordisõpru. Pildil on antud start Türi linnajooksule. PILDID: TEET REIER JA SILVI LUKJANOV

Kui Tõrvaaugu metsa- ja matkapäeval võeti mõõtu saagimises, siis Säreveres toimusid eelmise nädala lõpus 49. Eesti meistrivõistlused kündmises.

Aja Maja - uus Käru muuseumikompleksi hoone ja Kerro residents

Juba kaks aastat on filmirežissöör Aljona Suržikova koos oma mehe ja produtsendi Sergei Trofimoviga teinud korda keset Käru alevikku (Jaama 7) asuvat maja. Plaan taastada ajalooline maja ja teha sellest „aja maja“ saigi teoks.

Käru kogukond ja Käru muuseumi vabatahtlikud panustasid väga palju. Enamik sisetöödest sai tehtud oma jõududega ja vabatahtlike abil. Fassaadi, katuse, vundamenti, elektri ja kütetööd said tehtud EASi abil. Seda rahastati liidu COVID-19 pandeemia reageerimise raames summaga 192 041,85, millest praeguseks on küll välja makstud vaid 172 335,60, aga kulused on tehtud 276 451,23 euro eest.

Üle 104 000 euro oli vaja Käru muuseumil endal leida ja sellele aitasid kaasa nii Türi vald (toetas 9000 euroga) kui ka 317 Eesti inimest, kes toetasid hooandja portaalis 11 332 euroga, 42 000 euro investeeris filmiette võtte Diafilm OÜ ja ülejäänud summale, mis veel puudu oli, võttis Käru muuseum laenu. Kui Türi valla inimesed tulevad Käru muuseumi külastama, siis nad aitavad meil laenu tagastada ja samuti toetavad regiooni arengut.

Aja Maja on ainulaadne koht, mis viib teid erinevatesse 20. sajandi kümnenditesse.

Kaunilt taastatud hoones on neli hubast korterit, igaüks neist on autentse sisekujundusega 1920ndate, 1930ndate, 1960ndate ja 1980ndate aastate stiilis.

Aja Maja külastades on ainulaadne võimalus sukelduda ajalukku ja tunda mineviku hõngu. Igas korteris on kasutatud

autentseid sisekujunduselemente, mööblit ja dekoratsioone, mis aitavad teil sisse elada valitud ajastusse.

Esimesel korrusel on avar ruum seminaride, kultuuriürituste või peresündmuste korraldamiseks kuni 50 inimesele ning teisel korrusel asuvad ajaloolised korterid. Nüüd saab Käru muuseumis tellida ka toitlustust gruppidele.

Muuseumi ekspositsioonid, mis asuvad Käru raudteejaama aidas ja raudteejaama majas, jäävad alles, uuel majal on teised funktsioonid.

Käru muuseum tänab kõiki toetajaid, kes aitasid maja korda teha, kõiki, kes toetasid seda projekti rahaliselt hooandja portaalis ja kõik külastajaid, kes toetavad seda oma visiitidega.

Lisainfo veebist karumuuseum.ee või kerro.org.

**PARIMAD
HINNAD!**

www.ehituspuit.com

**Sise- ja välisvoodrilaud,
terrassilaud, ehituspuit**

Kohaleveo võimalus.

PAIDE, PRÄÄMA. Avatud E-R 8-17.

Ostame

**okas- ja lehtpuupalki,
hinnad head ja raha kohe kätte!**

Info 503 0452, 510 5565, investor@investor.ee

Türi noortekeskus pakub erinevaid võimalusi

Noortekeskuses on noortele:

- jumping trenn esmaspäeviti kell 18 – juhendab Jane;
- tõuksitrenn noortekeskuse skatepargis – treeneriks Deeno;
- kokandussing – juhendaja Kerli;
- lauatennis (pinksii trenn) – juhendab Voldemar;
- meisterdamine – juhendab Kaili

Noortekeskuses saab veel: lauamänge mängida sh lauajalgball ja -tennis, piljard, on arvuti ja interneti kasutamise võimalus, rulapargis saab sõita nii ratta, rula ja rulluiskeudega, noortekeskuse kööki kasutada: oma toidu soojendamine ja toidu valmistamise võimalus, ruumide rentimine erinevateks üritusteks, sünnipäevade pidamine jne.

Türi noortekeskus asub: Tallinna tänav 1a ning on avatud E-R alates kella 12st

Väätsa noortetuba – Oktoobris alustab kokandusring ja meisterdamine. Neidudele meigiring ja koolitused, kuidas hooldada enda

nägu ning oma meigivahendeid. Noormeestele pakume võimalust
piljarditurniirideks ja kindlasti lauamänguturniir. Väätsa noortetuba
asub: Väätsa alevik, Kooli tänav 10 (Väätsa rahvamaja)
Väätsa noortetuba on avatud E-L 12-18

Oisu noortetuba - oktoobrist alustab kokandusring ja vastavalt tähtpäevadele ja muudele sündmustele meisterdamine. Oisu noortetuba asub: Estonia pst 1, Oisu alevik (Oisu rahvamaja)
Oisu noortetuba on avatud E–R 13–17

Käru noortetuba – oktoobrist alustab kokandusring ja muud põnevad tegevused, jälgi reklaami. Käru noortetuba asub: Käru alevik, Lao tänav 35

Käru noortetuba on avatud E-N kell 13-18

Ringid Türi kultuurikeskuses hooajal 2023/2024

Kabala rahvamajas

Naisrühm KABAAbajalad K 18.30–20.30- juhendaja Inga Väli
Neidude rahvatantsurühm Sõsarad K 16.00- juhendaja Inga Väli
Tantsurühm Segadik K 13.00- juhendaja Heli Tammai
MTÜ Pilistvere rahvarõiva nõuandekoda - kogub, valdab ja jagab
informatsiooni Pilistvere kihelkonna rahvarõivaste kohta, samas val-
mistavad huvilised endale kihelkonna rahvarõivaid. Kontakt Annely
Meerbach, tel 5698 0886.

Oisu rahvamajas

Keraamikaring E 16.30- juhendaja Vaike Siemann
Ukulele E 18.00- juhendaja Eda Liblik
Segakoor OiReTa E 19.00- dirigent Eda Liblik
Ringtreening T, N 18.30

Käsitööring K 17.30- juhendaja Laura Otsus
Naisrühm Ohakas K 19.00- juhendaja Sille Varul
Segarühm Helkur P 19.00- juhendaja Sille Varul

Käru rahvamajas

Eakate võimlemine E, N 11.00- juhendaja Anne Sillamaa
Koroona K kell 18.00- juhendaja Ilmar Vainsalu
Laste jõusaal (info täienemisel)- juhendaja Anne Sillamaa
Memmede tantsurühm N (info täienemisel)- juhendaja Maimo Nõps
Naisrühm Naksakud Naised K 18.45–20.45 Käru põhikooli võimlas-
juhendaja Eva Seera

Väätsa rahvamajas

Keraamikaring Väätsa mõisas K 17.00- juhendaja Anu Grents
Kangastelgedel kudumine (kokkusaamised kokkuleppel)- juhendaja
Kaie Porr, 5347 3458
Hopla Fit treening E 18.00-juhendaja Kadri Salomets, 5851 7313
Line-tants K 18.00- juhendaja Kristiine Masso, kristiine.masso@mail.ee
Eakate lauluring Kuldne Igä K 10.30- juhendaja Anne Rikberg
Eakate tantsuring Kuldne Igä K 12.00- juhendaja Leili Mäeots
Segarühm Riikar T, N 19.30- juhendaja Tiit Vellama
Segarühm „TANTSUWÄGI“ E, K 17.00- juhendaja Tiit Vellama

Väätsa rahvamaja Segarühm (25+) P 18.00- juhendaja Tiiu Vellama
Türi kultuurikeskuses

Türi poistekoor K kell 16.00- dirigent Tiiu Schüts
Kammernaaskoor T, N kell 18.30- dirigent Tiiu Schüts
Türi Koor K kell 19.00- dirigent Siret Heinaste
Ansambel Naized (proovid kokkuleppel)- juhendajad Siret Heinaste
ning Ave Avamere

Orkester Türi T kell 19.00- dirigent Ants Oidekivi
 Segarühm Kaktus E, K kell 20.00- juhendaja Airi Jakobson-Männik
 Naisrühm Kullalill E, K kell 18.00–19.30 (Paides)- juhendaja Airi
 Jakobson-Männik

Neiduderühm Helleverre Visselid T, N kell 16.15–17.30- juhendaja Monika Kirss
Naisrühm Siirius T, N 17.30–19.00- juhendaja Monika Kirss
Segarühm Väiksed Viisud T, N kell 19.00–20.30- juhendaja Monika Kirss

Tantsurühm Mõnused N kell 17.30- 18.30- juhendaja Reet Mets
Tribal kõhutantsu treeningud E, N 18.30-19.30- juhendaja Annika
Sijboja

Heels tantsutreeningud T 18.30–20.00- juhendaja Kristiina Vaks
 Seenioride line-tants E, K kell 8.30–10.00- juhendaja Helma Kaarjas
 Seenioride võimlemine nr 1 E, K kell 10.00–11.00- juhendaja Vaike
 Lütsep
 Seenioride võimlemine nr 2 N kell 10.00–11.00

Tervisevõimlemine E, N kell 20.00–21.00- juhendaja Kersti Veeberg
Klubi Ehavalgus peoõhtud- kord kuus P kell 15.00- klubi perenaine
Eha Pehk

Eesti Noorte Muusikaliteater- 2 korda aastas etendused, Kaarel Orumägi

LAULUKLUBI kokkusaamised kord kuus P kell 14, hooaeg algab Helle Maalmani eestvedamisel 9. okt

Täpsem info. www.tyrikultuurikeskus.ee,
e- post: kultuurikeskus@tyri.ee

TÜRI RAAMATUKOGU

Illustratsioonid tegi Gita Treice Arno Jundze teosele „Kräabu, Tõllu, Tsips“, mis on tõlgitud ka eesti keelde. Miks on näitus maalitud just katuselaastudele, seda saate teada raamatukoguhoidjatelt, kui lähete raamatukokku näitust külastama. See tõeliselt põnev näitus jõudis Türi valda väga heas koostöös Haapsalu lasteraamatukoguga ja jääb Oisu raamatukokku üles 19. oktoobrini, mil rändab tagasi Lätti.

Raamatuklubi saab kokku Oisu raamatukogus 11. oktoobril kell 17. Uued liitujad on väga oodatud ja kui soovid kaasa lüüa raamatu arutelul, siis on hea, kui loed läbi J.D. Salingeri teose „Kuristik rukkis“, sest just selle raamatu sisu üle hakkab raamatuklubi arutlema.

Algamas on jälle ka Lugemisisu tunnid. Eesti lastekirjanduse keskuse ellu kutsutud programmiga, mis innustab lapsi lugema, on sel aastal liitunud lausa mitu Türi valla raamatukogu: Oisu, Käru, Laupa ja Väätsa. Kusjuures, Oisu raamatukogu veab seda programmi juba kuuendat aastat.

Kahala raamatukogus jätkuvad oktoobris raamatukoguhoidja Anneli eestvedamisel laupäevased lastehommikud. Sügishooaja esimesel, 7. oktoobril kell 11 algav lastehommik algab sügise ter-
vitisega, koos loetakse juttu, meisterdatakse vahtralehtedest roose ja lõpuks võetakse ette ka kõõginurga toimetused. Kõik mudilased on väga oodatud. Ka kutsub raamatukoguhoidja Anneli lapsi oktoobrikulise vaheajal raamatukokku, et üheskoos midagi ette võtta. Täpsematest tegevustest annab raamatukogu-
hoidja teada Kahala raamatukogu fb-lehe vahendusel.

Väätsa raamatukoguhoidja Ulvi kutsub huvilisi Väätsa raamatukokku tutvuma Baltimaade loomeinimeste miniraamatutega, samuti Väätsa põhikooli õpilaste kunstinäitusega. Oktoobris alustab kooskäimist hispaania keele kohvik. Kohviku kohta saab rohkem infot otse raamatukoguhoidjalt ja ka Väätsa raamatukogu fb-lehelt.

Käru raamatukogu alustab uuesti lauamängude laupäevakutega. Esimene laupäevak toimub Käru raamatukogus 14. oktoobril kell 15. Mängitakse Katani asutajaid ja Mahjongi. Oodatud on kõik lauamängusõbrad.

Oktoobrikuus on Täiskasvanud Õppija Nädal ehk TÕN

Just praegu on väga õige aeg meelde tuletada kõikidele inimestele, et õppida pole kunagi hilja ja raamatukogud on just need kohad, kus pakutakse elukestvat õpet. Meil on üsna palju keskealisi ja eakaid, kel napib digioskusi. Seepärast ulatavad raamatukoguhoidjad teile oma abikäe ja kutsuvad teid raamatukokku oma digioskusi lihvimiseks. Pakume arvutiõpet nii algajatele kui ka väheste oskustega huvilistele. Lisaks saavad raamatukoguhoidjad aidata abivajajaid nutiseadmete käsitlemisel. Et me saaksime pühendada teie abistamisele, palun pöördu oma kodukoha raamatukoguhoidja poole ja leppige kokku aeg digiõppe läbi viimiseks.

Eespool väljatoodu on vaid väikene osa raamatukogudes pakutavast. Kindlasti jälgige reklaame sotsiaalmeedias- sealt saab infot kõige kiiremini kätte. Kohtume raamatukogus!

Toredaid lugemiselamusi soovides ikka teie
ASTRID KARPENDER, Türi raamatukogu direktor

Detailplaneeringu osa kehtetuks tunnistamine

Türi vallavolikogu tunnistas 26. septembri 2023 otsusega nr 75 kehtetuks Türi linnavolikogu 26. juuni 2003 otsusega nr 42 kehtestatud Türi linna keskosa detailplaneeringu Türi linnas Tallinna tänav 2a asuva kinnisasja osas (katastritunnus 83501:001:0423, suurus 677 m²).

Tallinna tänav 2a kinnisasi on oluline Türi linna haljastuslahenduses ning sellega seoses tekkis ka detailplaneeringu osa kehtetuks tunnistamise vajadus. Detailplaneeringu osa kehtetuks tunnistamise täpsem põhjendus sisaldub Türi vallavolikogu 26. septembri 2023 otsuses nr 75. Detailplaneeringu kehtetuks tunnistamine Tallinna tn 2a krundi osas ei takista ülejäänud detailplaneeringu realiseerimise jätkamist ning on kooskõlas Türi valla üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu osa kehtetuks tunnistamise otsusega on võimalik tutvuda Türi vallavalitsuse majandusosakonnas ning digitaalselt Türi valla kodulehel www.tyri.ee rubriigis “Detailplaneeringud” või ametiasutuse dokumendiregistri kaudu.

TÜRI VALLAVALITSUS

Võõramaised taimed vallutavad meie koduaedu ja linnaparkes

Viimasel ajal on üha rohkem juttu elujõulistest võõrliikidest nagu pargitatar, Kanada kuldvits jne, mis tihti on leidnud ilutaimedena tee meie aedadesse, aga levinud nii linnaparkidesse, aiamaadele kui ka põldudele. Mida tasuks teada ja tähele panna? Millised on meie koduaedades ja linnaruumis hoogsalt levima kipuvad taimeliigid, mille kasvuala tuleks vähendada? Kust leiab kõige lihtsamalt infot selle kohta, kuidas jõuliste võõrliikidega hakkama saada?

Ele Schiff, Türi haldus aednik: Väga selgelt ja ülevaatlilikult on probleemi olemust selgitanud keskkonnaamet oma kodulehel ja Facebooki lehel. Viimasel on antud punktidenähtedena ka tõrjumismeetodid, mida võiks proovida. Mina paremini selgitada ei oska.

Isiklikust kogemusest tean, et kui pargitatar on veel väga noor ning seda on vähe, on võimalik sellest järjekindla niitmise ja juurimisega lahti saada. Need inimesed, kellel on see nii-öelda ajalooliselt krundil olemas, peavad elukestvat võitlust. Aga võidelda tasub. Nägin Belgias, kuidas see liik oli ühe loodusliku koha üle võtnud. Ega seal muud enam ei olnudki. Lätis on Kanada kuldvits loodusesse lajutama lastud sellisel määral, et see näeb juba hirmuäratav välja. Ka meil on see vanadest aedadest prügimägedele ja sealtki edasi levinud. Seda liiki on kergem ohjeldada, kui pealsed enne seemnete valmimist maha niita.

Tähtis on teadvustada, et Eesti looduslike liikide säilimise tagamiseks ei tohi aias tekkinud taimejääke looduslikele aladele viia. Linnainimestel on probleemsete võõrliikidega tihti ka see mure, et kui oma aiapool suudetakse näiteks pargitatrast puhas hoida, siis naaberkrundil jõudsalt vahv taime ei tunne ei krundi ega aiapiire, tema levib võimalusel sinna, kuhu saab. Nii tuleks naabritel teha tihedat koostööd, et tõrje oleks edukas.

Oli meenutuste aeg...

Pihlapuu seltsi 23l kohaletulnud liikmel oli augustis meeleolukas kohtumine sõpradega Karkkilast. Nemad hoolitsesid meie eest eelmisel suvel, kui kohtusime Karkkilas, võtsid meid vastu, sõidutasid linnarongiga, saatsid ära... Meile tulid vastukülaskäigule Tuure ja Lilli Hasselman ning Aulis Stenholm, kes sõprussuhete alguses oli Karkkila linna volikogu esimees.

Türi linna sidemed Karkkila inimestega algasid 1987. aastal. Aastaid suhtlesid mõlema linna koorid ja ka mõnede seltside liikmed ja pered. Siiani on jäänud midagi, mis kestab! Nüüd on siis ka meie seltsi eakad seal käinud ja näinud.

Sõprussuhte algatajad olid Tuure Hasselman - tolleaegne Karkkila kooli direktor ja kodukandi seltsi esimees, tema abikaasa Lilli Hasselman ja Olli Haanpää. Algas oli ikka veidi ehmata, kui mõelda aastaarvule, olukorrale riigis ja sellele, et Soome oli türilastele nii kauge-kauge..., kuid sealt see algas. Esmakohtumine Tallinnas toimus soomepoiss Richard Oidekivi korteris, kus Türiilt kohale sõitnud Arni Metsjõed ja Eha võttis vastu Oidekivi pere - Richard ja Aino. Ei osanud me kumbki soome keelt, vahendajaks sai Richard ja nii see läks, karkkilalased tulid esmalt Türi, siis siit kirju seltskond huvilisi Karkkilasse ja olidki suhted säilitatud.

Kui palju meeleolukaid kohtumisi, Karkkila ja Türi kammerkoori ühislaulmisi, reise, peres sõlmitud kestvaid suhteid. Ei tohi unustada ka tõsiasja, et Türi pakkus Richardile välja tema vennapoeg Ants Oidekivi. Siiani on Karkkila kodune, tänavatel pole liikumine keeruline, sest ikka kohtud mõne tuttavaga ja rõõm on mõlemapoolne. Nüüdseks on aga suhted pigem mõnel perel, ajad on muutunud...

EHA PEHK

Klubi Ehavalgus ootab 15. oktoobril mõnusale pärastlõunale Türi kultuurikeskuses, algus ikka kell 15. Osalustasu 5 eurot.

Rääkides reeglitest

Koerte ja kasside pidamisel on omad kindlad reeglid, mis on kehtestanud kohalik omavalitsus. Aeg-ajalt tuleb neid lemmikloomade omanikele meelde tuletada. Millised on kõige olulisemad punktid, mida üks loomaomanik peaks teadma siis, kui tema lemmik juhtub hulkuma või kaotsi minema? Või mida peaks teadma, kui liikuda lemmikuga oma valdustest välja?

Türi haldus keskkonnaspetsialist Ott Vilusaar (kontakt Tel 5342 1140, e-post: ott.vilusaar@tyri.ee): Kui loom juhtub kaduma, peaks selles mulle teada andma. Teated leitud loomadest on tööpäeval kohe ülevaale kodulehel. Varjupaikadest on meil leping üksnes Männikul asuva Tallinna hoiupaigaga.

Tasub küsida läbi ka kõik varjupaigad, on juhtunud, et mõni agar leidja võib looma viia ei tea kuhu. Ka FB teadaanded töötavad üllatavalt hästi, sageli vägagi kiiresti. Üldiselt on koertega vähe muret, suurem häda on kassiparvedega, keda nuumatakse ja siis tüdinetakse. Mõni veis on ka naabrite kapsad nahka pannud, aga see on haru, harv juhul. Ja linnas peaksid juhid järgima piirkirust, siis ei hukku oravad, jäneseid, siilid, rebased, nugised, kitsed, kassid, koerad, saarmad jne. Hukkunud loomi on kahjuks Türiil palju.

Lii Laanemets, Türi valilasekretär: Veterinaarseaduse ja looduskaitseaduse sätete alusel loetakse hulkuvaks loomaks loom (olgu selleks siis põllumajanduslik loom või lemmikloom), kes on loomapidaja (omaniku või valitseja) juurest lahti pääsenud või kes viibib looma eest vastutava isiku juuresolekuta väljaspool loomapidajale kuuluvat või tema kasutuses olevat territooriumi. Teisisõnu peab lemmikloom viibima omaniku territooriumil. Iga loom, kes ilma loomaomanikuta asub võõral maal, loetakse kas omanikuta loomaks

või hulkuvaks loomaks.

Nii veterinaarkorralduse seadus kui ka looduskaitse seadus kohustavad, et kohalik omavalitsusüksus ehk vald või linn peavad oma territooriumil korraldama hulkuvate või omanikuta loomade püüdmise, pidamise, hukkamise ja korjuse hävitamise. Loomakaitseaduse alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrus sätestab, et hulkuvad loomad tuleb kinni püüda ja tagastada omanikule või leida nendele uus omanik. Kui hulkuva looma omanikku ei ole võimalik kindlaks teha, tuleb loom õigusaktidega sätestatud korras hukata.

Hulkuva looma püüdmise ja pidamisega seotud kulud kannab veterinaarseaduse alusel looma omanik.

Lisaks eelmärgitud õigusaktidele, reguleerib koeraga väljaspool loomapidaja territooriumi viibimist ka keskkonnaseadustiku üldosa osa seadus. Selle seaduse kohaselt peab koeraga võõral maatükil liikudes koer olema lõastatud, v.a juhul, kui maaomanikuga ei ole kokku lepi-

tud teisiti. Lõastatud ei pea olema teenistuskoad teenistusülesannete täitmisel ja jahikoerad jahipidamise ajal.

Lisaks lubab seadus riigil ja kohalikul omavalitsuse piirata riigi või kohaliku omavalitsuse omandis oleval maatükil viibimist, kui see on vajalik avalikes huvides või kolmandate isikute, sh maakasutajate huvides.

Koera ja kassi pidamise nõuded valla või linna territooriumil kehtestab ka iga valla või linna volikogu. Türi vallavolikogu 30. mai 2019 määruse nr 5 „Koerte ja kasside pidamise eeskiri“ kohaselt peab loomapidaja tagama, et talle kuuluv või tema valduses olev loom ei pääseks talle kuuluvale territooriumilt välja.

Samuti peab loomapidaja tagama, et avalikus kohas loomaga viibides ei ohustaks loom teiste isikute elu, tervist ega vara ega reostaks keskkonda. Avalikust kohast peab loomapidaja looma väljaheited viivitamatult koristama.

Üldjuhul ei või loomaga viibida Türi vallale kuuluvatel

avalikel mänguväljakutel, suusaradadel ja supelrandades. Türi vallavalitsus peab tagama aladel, kus loomaga viibida ei tohi, vastavad märgid.

Samuti ei või loomaga viibida Türi vallale kuuluvate asutuste ruumides ja avalikel üritustel. Kui on ürituse korraldajaga või asutuse juhiga kokku lepitud teisiti, võib selle nõude osas teha erandeid, kuid tagatud peab, et puudub oht inimeste elule, tervisele ja varale.

Lihtne kokkuvõte:

- 1) loom peab olema loomaomaniku territooriumil;
- 2) loom, kes viibib loomaomanikuta väljaspool loomaomaniku territooriumi, on hulkuv loom või omanikuta loom;
- 3) omanikuta looma või hulkuva looma peab kohalik omavalitsus – Türi vallas Türi vallavalitsuse hallatav asutus Türi haldus – kinni püüdma ning korraldama võimalusel looma tagastamise omanikule või korraldama looma pidamise ja hukkamise kooskõlas kehtivate õigusnormidega;
- 4) loomaomaniku tuvastamisel peab loomaomanik tasuma looma püüdmise ja pidamise kulu;
- 5) looma pidamist reguleerivate sätete rikkumisel on õigus algatada asjaomase korralduseorganil riikliku järelevalve menetlus või väärteomenetlus. Väärteomenetluse korras on õigus määrata rahaträhv. Türi valla koerte ja kasside pidamise eeskirja rikkumisel on võimalik karistada kuni 400eurose rahaträhviga. Juhul, kui koera pidamise reeglite rikkumisest tulenevalt tekkis varaline kahju või inimesele tervisekahjustus, on võimalik määrata kuni 800 euro suurune rahaträhv.

Veterinaarkorralduse seadusest tulenevalt menetleb rikkumisi põllumajandus- ja toiduamet, kes looma pidamise nõuete rikkumisel võib karistada füüsilist isikut rahaträhviga kuni 800 eurot.

TEET REIER

Komisjon jõudis järjega Metsajõe

Septembris pidas Türi vallavolikogu seltsitegevus- ja maaelukomisjon oma istungi Metsajõe puhkemajas.

TEET REIER

Metsajõe tegemisi tutvustas Andrek Põllumäe, kelle sõnul sai kõik alguse sellest, et vanast saunast oli vaja uus ja parem ehitada. Uus sai sõbrast ehitaja abiga nii hea, et sinna tahtsid teisedki tulla ja mitte ainult tulla, vaid olid nõus selle eest ka maksma. Sellest saunast alguse saanud puhkekompleks pakub täna juba palju erinevaid võimalusi nii puhkamiseks, sportimiseks kui ka näiteks seminaride korraldamiseks.

Andrek Põllumäe sõnul on ettevõtte arendamisel olnud aegu, kus kõik sinnapaika tahtnuks jätta, aga rohkem ikka neid, mis on rõõmustanud ja innustanud edasi pingutama. „Eriti raske oli koroonakriisi ajal. Meil oli kava valmis ehitada seminarahoone (pildil), pangad keeldusid laenust ja lõpuks tuli meil pea kõik oma varad pantida, et ehituseks vajalik summa kokku saada. Täna on see tehtud ja julgen öelda, et risk õigustas ennast. Tegemist on meie pere elutööga, millest enam välja või kõrvale ei astu.“

Suures plaanis saadaksegi Andreku sõnul hakkama oma pere jõududega. See on ka üks põhjus, miks me oleme saanud ettevõtte arengusse jätkuvalt investeerida. Loomulikult on marjaks ära kulu- nud kõik erinevatest programmidest saadud toetused. Paarikümne aastaga on sellest saunast saanud korralik kompleks, kuhu ikka ja jälle tagasi tullakse,“ lisas Andrek. Kui küsida, millised on ma- ettevõtja murekohad, sõnab Andrek, et kuna nad on n-ö liini lõpus, siis napib neil elektrivõimsust. Olukorra parendamiseks tuleks aga elektriettevõttele maksta ligi 100 000 eurot. Hetkel otsitakse murele

lahendusi, mis võimaldaksid vähemate kulutustega hakkama saada.

Sedakorda olid komisjoni töölaual teemad, mis seotud sihtasutusega Järvamaa ning Türi valla sotsiaalhoolekandeteenuse osutamisega. Samuti räägiti Türi valla soojamajanduse arengukavast ja muutuvas vallavalitsuse palgajuhendist, mõlemad teemad jõuavad ka Türi vallavolikogu päevakorda.

Veel arutati sobivate kandidaatide üle, keda esitada järgmistele aunimetustele: aasta vabatahtlik, aasta vabaühendus, hea algatus 2023, kogukonda toetav ettevõte ja aasta sädeinimene. Tunnustamist korraldavad igal aastal sihtasutus Järvamaa ja MTÜ Kodukant.

Seltsitegevus- ja maaelukomisjoni istungid on tänavu toimunud erinevates Türi valla kohtades: kevadel alustati Põikval, seejärel käidi Kädval, siis Villeveres ja nüüd Metsajõel. Komisjoni esimehe Marge Hirtentreu sõnul on järgmine kokkusaamine kavandatud Raismikuoja talusse ja Rae puhkemajja.

ARVAMUS

Vallavalitsus soovib pooliku info alusel kooli poolenisti kinni panna

Kuidas tembeldada end jääda-valt aleviku ja sealse kogukonna mällu? Üks kõige kindlamaid võimalusi on sulgeda täielikult või osaliselt kohalik kool. Praegu kinnistavad end sel moel Oisu rahva mällu reformierakondlastest endine vallavanem Pipi-Liis Siemann ja ekrelane, praegune abivallavanem Elar Niglas.

Niglase igapäevane tegevusvaldkond ongi Türi vallas kõik, mis seondub haridusega. Lühidalt, milles asi. Töenäoliselt tuleb oktoobri volikogus arutusele päevakorrapunkt Retla-Kabala kooli III kooliastme sulgemisest. Lihtsamalt öeldes, 7.–9. klassi haridust hakkab Türi vallas pärast sulgemisotsuse langetamist saama Türi, Laupa ja Väätsa põhikoolis. Miks soovib vallavõim Oisus nimetatud kooliastme sulgeda?

Põhjus peitub aastatetaguses otsuses ehitada Türi uue põhikoolihoone. Selleks sai toonane kohalik võim eesotsas Pipi-Liis Siemanniga raha riigilt, terveniisti viis miljonit eurot. Samas oli vaja ikkagi kõvasti pankadelt juurde laenata, sest kooli kõrvale ehitatud spordihoone rajati laenuraha eest. Samuti kulus raha põhikooli ehitamiseks. Riigilt saadud viis miljonit oli ainult osa vajaminevast summast.

Türi uue koolihoone ehitamise kokkuleppe sisu seisnes aga selles, et kui Türi saab uue koolimaja, siis kusagil vallas peab 7.–9. klassiosa sulgema. Teisiti öeldes, köetav hariduspind peab vähenema, sest Excel arvas, et niimoodi on kõigile parem. Ja kui kusagil mujal midagi kinni ei pane, siis peab riigile justkui viis miljonit eurot tagasi maksma.

Liisk langes Retla-Kabala

OLEG KUUSIK
Türi vallavolikogu liige

koolile, kuna tollaste arvutuste järgi ei olnud Oisu kooli progümnaasiumi ossa järgnevatel aastatel tulemas riigi ja kohaliku omavalitsuse jaoks piisavalt järelkasvu. Tösi, Retla-Kabala kooli ei ole vallavalitsus viimase kümnendi jooksul üleliia panustanud.

Päriselu on näitanud, et kui mõnes maakohas hakatakse otsapidi kooliastmeid vähendama või sulgema, siis varem või hiljem läheb ka küla või alevik viimaks hingusele. Kui kaob täielikult või osaliselt kool, hakkavad tasapisi kaduma ka muud kohapealsed teenused ja hüved. Seepärast ei langetagi mõistlik võim otsuseid pelgalt Exceli alusel, vaid püüab emotsioonitustest numbritest vaadata kaugemale ja avaramalt. Püüab koostada näiteks sotsiaalmajandusliku analüüsi eesmärgiga saada aru, mis ühe, teise või kolmanda otsuse langetamine võiks piirkonna jaoks tervikuna lühemas ja pikemas perspektiivis kaasa tuua.

Praegune valla haridusvaldkonna eest vastutav abivallavanem Elar Niglas suutis augustikuu volikogus kooli saatuse kohta küsijaid eriti

silmapaistvalt üllatada. Nimelt päris volinik Kadri Paas, mis juhtub siis, kui volikogu ei ole nõus Retla-Kabala kooli III kooliastet sulgema pelgalt ministeeriumi ähvarduse peale raha tagasi küsida. Selgus, et kaks aastat ametis olnud abivallavanem ei ole seda siiani selgeks teinud, vastates küsijale õlakehitusega ja „ei tea”-ga. Selline hoolimatus ja süüdimatus oma ametiülesannete täitmisel on märkimisväärne. Eriti hämmastav on EKRE saadikute, kes kohalike valimiste eel rõhutasid, et nemad ei hääleta mitte mingil juhul Retla-Kabala kooli osalise sulgemise poolt, ind sulgemisotsust nüüdseks ühehäälselt toetada.

1. augusti vallavalitsuse istungil otsustas vallavalitsus kooli III kooliastme sulgeda, kuid mõned tunnid hiljem Oisus peetud rahvakoosolekul ei maininud vallavanem Sulo Särkinen ega abivallavanem Niglas antud otsust poole sõnagagi. Miks, ei ole minule teada.

Antud juhul lapsevanemad ei peaks vagusi pealt vaatama, kuidas neid surutakse oma lastele taksojuhiks. Või kuidas nende laps litsutakse Türi põhikooli, mis on juba praegu kujundlikult öeldes lastest kummis.

Nimelt juhtis siinkirjutaja juba enne kopa maasse löömist toonase vallavõimu, st Pipi-Liis Siemanni ja volikogu tähelepanu mitmetele puudujääkidele, mis Türi põhikooli uue hoone ehitusprojektist ja eskiisist vastu vaatasid. Üks põhilisi probleeme seisnes selles, et Siemann koo-gutas ministeeriumi nõudmise ees ehitada põhikool algselt kavandatud korruse võrra madalamana, st väiksemana. Arhitektuurivõistluse võitis

kolmekorruseline koolimaja (ca 6000 m²), aga ehitama hakati kahekorruselist (ca 3600m²) põhikooli. Eks te ise mõelge, kui mugav oleks teil päevade kaupa istuda kitsukesel kahel ruutmeetril, mis on klassis igale lapsele ette nähtud.

Põhimõtteliselt ei varise ju Retla-Kabala kooli 7.–9. klassi õpilaste Türi põhikooli pressimisel kooli seinad laiali, aga kitsikuse probleemiga kursis olevatel lapsevanematel võiks küll mitmeid küsimusi tekkida, kas ja kui turvaline ning tervislik on põhikoolis töötavaid ja õppivaid inimesi ümbritsev keskkond. Samuti ei arvestatud millegipärast juba algselt sellega, kuidas peaksid suured päästeautod ja kiirabimasinad hoonele vajadusel võimalikult lähedale pääsema.

Praegune vallavõim lubas kõigest pool aastat tagasi koalitsioonilepingut sõlmides, et seavad oma koostöö eesmärgiks leida võimalusi Türi valla põhikoolides hariduse andmise säilitamise kolmes kooliastmes.

Selline mitte ühtki kooli välistav lubadus on mustvalgelt valitsusliidu lepingus siiani kirjas. Ometi langetati 1. augustil pooliku teadmise pealt otsus, mis vääramatult rikub antud lubadust. Seejuures ei ole senini teada, mis juhtub, kui volikogu säilitaks Retla-Kabala koolis III kooliastme, sest haridusvaldkonna eest vastutav abivallavanem ei ole võimeline haridusministeeriumiga läbirääkimisi pidama.

Seega, mis iganes otsuse volikogu Retla-Kabala kooli asjus langetab, teeb ta seda koalitsiooni jõulisel heakskiidul, kuid pooliku info alusel.

Järva Rehvikeskus

Maakonna suurim talverehvide valik.

Uuenendud e-pood

www.jarvarehvid.ee

esto
järelmaks

Professionaalne rehvivahetus

Viljandi 13, Türi. Tel 5309 0746.

ÕHKSOOJUSPUMPADE

MÜÜK

PAIGALDUS

HOOLDUS

5184429

Douzelage'i aastakoosolek Horvaatias

28.–30. septembril sai Euroopa väikelinnade liit, kelle 28 liikme hulka kuulub ka Türi, kokku oma 47. aastakoosolekul Rovinijis Horvaatias.

See liit on tegus väikelinnade pere, kes levitab mõtet ja tegutseb eesmärgiga, et oleme rohkem ühtemoodi kui erinevad. Iga-aastane vanade ja uute sõprade kokkusaamine annab võimalused uuteks ühisteks ettevõtmisteks, millest võidavad kõik väikelinnad. Eriti aga väikelinnade noored, kes tegutsedes koos juba kogenud osalejatega leiavad uusi võimalusi ühiste tegevuste arendamiseks.

Selle aasta teemaks oli vaimse ja materiaalse pärandi säilitamine. Peak koosolekul, kus vaadatakse läbi aasta jooksul tehtu, antakse ülevaade lõppenud, käimasolevatest ja uutest projektidest, osalesid volikogu esimees Marge Hirtentreu ja Türi ühisgümnaasiumi õpetaja Aet Sarv. Liidus osalevate linnade pärandikultuurist ja selle säilitamisest koostatakse raamat, mille Türi valla osa on kokku pannud Aet Sarv.

Hariduskoosolekul tutvustas Türi valla haridusspetsialist Kati Nõlvak Türi tegevusi pärandi hoidmisel. Sherborne'i (Suurbritannia) kooli õpetaja tuli välja teooriaga, et positiivne suhtumine kultuuripärandisse aitab kaasa vandalismi vähendamisele. Teiseks läbivaks teemaks oli sisserrändajate lõimimine kohalikkult kultuuri. Töö käigus külastati ka Rovinij kutsekooli.

Eelnevatel aastatel on Türi osalenud ühisprojektides Inglismaa ja Taaniga. Praegu on käimas õpilasvahetuse ettevalmistamine Skofja Lokaga Sloveenias ning Sherborne'iga Suurbritannias. Mõtted liiguvad ka Türi-Asikkala (Soome) ühistevõistluse suhtes.

Noortekoosolekul osalenud Anet Ivanov ja Samuel Beekmann Türi ühisgümnaasiumist said osaleda Horvaatia traditsioonilistes käsitöötubades.

Samueli arvamus: „Douzelage'i projekt oli minu jaoks uus ja väga silmi avav. Igal hetkel on sinu ümber kümneid välismaalasi, kelle kõigiga saab vestelda ja koos olla. Minule andis see projekt juurde väga palju suhtlemisoskust ning julgust. Kindlasti avardas see ka minu kultuurset silmaringi.”

Anetti arvamus: „Mina jäin Douzalagega väga rahule. Programm oli sisustatud põnevate tegevustega ning tore oli tutvuda endavanuste noortega üle kogu Euroopa. Sain tugevalt proovile panna oma suhtlemisoskuse, tänu millele võtan sellelt kohtumiselt endaga kaasa uued kontaktid ja tutvused. Sellest väikesest Horvaatia linnast jäävad vaid head mälestused ja palju õpitut oskuseid.”

Türi vallavolikogus 26. septembril

Türi vallavolikogu II koosseis kogunes istungiks 26. septembril Türi vallamajas. Volikogu istungi päevakorras oli üksteist punkti. Enne päevakorrapunktide juurde asumist andis volikogu liige Kadri Paas üle umbusaldusavalduse Türi abivallavanemale Elar Niglasele. Umbusalduse avaldamise küsimus lülitatakse volikogu järgmise istungi päevakorda.

- Türi vallavolikogu alaliste komisjonide esimehed tegid ülevaate komisjonide tööst.
- Türi valla 2022. aasta hankeplaani täitmise kontrolli tulemuste kinnitamine. Türi vallavolikogu otsustas tunnistada Türi valla 2022. aasta hankeplaani täitmine nõuetekohaseks ja heaks.
- Detailplaneeringu osa kehtetuks tunnistamine. Türi vallavolikogu otsustas tunnistada kehtetuks Türi linnas Tallinna, Paide, Hariduse ja Viljandi tänavate ristmikule kehtestatud detailplaneeringu Tallinna tänav 2a asuva kinnisasja osas.
- Avalikul alal kauplemiseks loa andmine. Türi vallavolikogu otsustas anda loa Türi vallale kuuluval avalikul kasutataval maa-alal, Väätsa Pikk tn 3 kauplemiseks.
- Türi valla soojamajanduse arengukava aastateks 2024–2034 kinnitamine. Türi vallavolikogu otsustas kehtestada Türi vallale soojamajanduse arengukava.
- Türi vallavolikogu 16. novembri 2017 määruse nr 9 „Türi Val-

lavalitsuse palgajuhend” muutmise. Türi vallavolikogu otsustas muuta Türi vallavalitsuse palgajuhendit vastavalt vallavanema ettepanekule.

- Türi vallavolikogu 26. novembri 2020 määruse nr 14 „Sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord” muutmise. Türi vallavolikogu otsustas sotsiaalhoolekandeline abi andmise korda muuta.
- Mittetulundusühingu Eesti Linnade ja Valdade Liit üldkoosolekule nimetatud Türi valla esindaja asendaja muutmise. Türi vallavolikogu otsustas muuta Türi valla esindajaid. Pipi-Liis Siemanni asendajaks nimetati Türi vallavolikogu liige Aili Avi.
- Mittetulundusühingu Järvamaa Omavalitsuste Liit (likvideerimisel) üldkoosolekule nimetatud Türi valla esindajate asendajate muutmise. Türi vallavolikogu otsustas muuta Türi valla esindajaid. Maarja Brause asendajaks Türi vallavolikogu liige Tanel Viljat ja Elari Hiisi asendajaks Türi vallavolikogu liige Enn Mäger.
- Türi valla aukodaniku nimetamine ja vapimärgi andmine. Türi vallavolikogu otsustas nimetada Türi valla aukodanikuks Kaia Iva ja kanda tema nimi koos teenete kirjeldusega Türi valla aurasutusse.
- Informatsioon – 1) SA Järvamaa projektide kaasrahastamiseks rahalise kohustuse võtmise hetkeseisust; 2) mittetulundusühingu Järvamaa Omavalitsuste Liit (likvideerimisel) üldkoosoleku kokkukutsumisest.

TÄNUAVALDUS

Tahan tänada sädeinimest Maie Kärnerit, särasilmset maasoola, kes kultuurist meile oma teadmisi jagab. Kui olin noorem, ei saanud aru, miks minu lapsed oma õpetajast vaimustuses on. Nüüd saan aru, kes on Maie Kärner. Ta ei väsi oma teadmisi teistele jagades. Meil oli Ida-Virumaal fantastiline laupäev. Uskumatu, kui kaunis

on Sillamäe promenaad. Ja kuidas ma oleks saanud Türi saksa balletti vaadata? Jõhvi kontserdimajas tehti meile enne etendust tutvustav ringkäik. Suur tänu, Maie! EMMI NASONOVA

PA MT

PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA

Trio Naturale

30. juubeli kontsert

5. oktoobril kell 19.00

Tallinnas Hopneri Majas

8. oktoobril kell 17.00

Paide Muusika- ja Teatrimajas

ANTS NUUT (tromboori, vokaal)

ALLAN JAKOBI (akordion)

TEET VESKUS (kitarr, vokaal)

Erikütlaline TÖNU RAADIK

PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA SÜGIS 2023

OKTOOBER

6.10 kell 19 Eesti Jazzliit: Jaan-Eerik Aardam
8.10 kell 15 Trio Naturale 30 kontsert
12.10 kell 19 Siiri Sisask kontsertkavaga „Oma laulud“
14.10 kell 19 Kaire Kreisi Kabaree
16.10 kell 19 Theatrum: "ISA"
14.10 kell 19 Kaire Kreisi Kabaree
25.10 kell 19 Paide Teater: "Konsiilium"
27.10 kell 19 Paide Teater: "Konsiilium"
29.10 kell 16 Ansambli Rüüt plaadiesitlustuur

Kassa on avatud T-R 11–17 ning üks tund enne tasulise ürituse algust. Pileteid saab ette osta piletimaailm.com, piletilevi.ee ja fienta.com.

Kontakt: tel 55620052, kassa@pamt.ee
Kultuurikava vaata www.pamt.ee
Kinokava vaata www.pamt.ee/kino

SIIRI SISASK

kontsretkava „Oma laulud“

N 12.oktoobril kell 19

Paide Muusika- ja Teatrimajas

KUHU MINNA KULTUUR

R 6.10 kell 19 Kinoõhtu filmiga „Vigased pruudid“ EST 2023 Oisu rahvamajas. Piletid 6/4,50 €.
P 8.10 kell 11–14 Kogu pere KIRBUKAS ja LASTEHOMMIK Väätsa rahvamajas. Hakkame valmistuma halloweeniks! Meisterdame, kokkame ja teeme palju muudki. Kui soovid rohkem infot, siis helista telefonil 5556 2601. Samal ajal teises saalis on võimalus osa saada kogu pere kirbukast. Tule ostma või tule müüma! Anna endast soovi korral märku hiljemalt 5. oktoobriks tel 526 0925 või kirjuta aadressil karugrete@gmail.com (arveldamine sularahas).
P 8.10 kell 14 Lauluklubi alustab uut hooaega Türi kultuurikeskuses. Esimene kokkusaamine on pühendatud Raimond Valgrele. Lauluklubi eestvedajateks on Helle Maalman ning Astrit Fedoritš. Noodist lugemise oskus ei ole oluline, tähtis on soov laulda ja rõõm muusikast! Osalustasu 2 €.
E 9.10 kell 19 Rakvere Teatri etendus „Algus“ Türi kultuurikeskuses. Autor- David Eldridge. Lavastaja- Tiina Mälberg. Osades- Silja Miks ja Andres Mähar (Vanemuine). Tavahinnad: 21 €, Soodushinnad: 18 €, piletid müügil Piletimaailmas ja Türi kultuurikeskuses.
K 11.10 kell 17 Oisu OTT Oisu rahvamaja juures.
K 11.10 kell 19 Kinoõhtu filmiga „Vigased pruudid“ EST 2023 Türi kultuurikeskuses. Piletid 6/4,50 €.
N 12.10 kell 19 Kinoõhtu filmiga „Vigased pruudid“ EST 2023 Kabala rahvamajas. Piletid 6/4,50 €.
N 12.10 kell 19 Jazzliit ja Türi Jazziklubi LIVE | Rahel Talts ja Marek Talts. RAHEL TALTS- klaver, MAREK TALTS- kitarr
• Marek Talts on üks hinnatumaid ja mitmekülgsemaid kitarriste Eesti muusikamaastikul nii popi, folgi, rocki, jazzi kui ka indie valdkondades. Piletid eelmüügist Piletilevis ning Türi kultuurikeskuses 7 €, samal päeval 10 €.
R 13.10 kell 19 Komöödia „SHAKESPEARE’I KOGUTUD TEOSED“ Väätsa rahvamajas. Kõik Shakespeare’i teosed (lühendatult) ühe teatriõhtuga ja sama palju nalja kui püstijalakomöödias! Mängivad Tanel Ting, Jürgen Gansen ja Markus Habakukk. Etenduse kestvus ca 2h 40min. Piletid 17/15 € müügil Piletimaailmas ja Türi kultuurikeskuses. Grupisoodustus á 13 € alates 10 pileti ostmisel. ETENDUSE PÄEVAL PILET 20 € (soodustustetal).
P 15.10 kell 15 Klubi Ehavalgus meeleolukas pärastlõuna Türi kultuurikeskuses.
E 16.10–P 22.10 Eestimaa rahvamajade nädala 2023 „KOOSTÖÖ“ sündmused Türi kultuurikeskuses:
VÄÄTSA RAHVAMAJAS:
E 16.10 kell 19 Kinoõhtu filmiga „Vigased pruudid“ Väätsa rahvamajas- tasuta
N 19.10 kell 19 Ungari world-music täht EDINA SZIRTES/ MOKUS/ Väätsa rahvamajas. „My little star“ – Edina Szirtes/ Mokus/- viiul, laul, looper. Piletid 7/5 € müügil Piletilevis ning Türi kultuurikeskuses.
L 21.10 kell 16 Koigi kultuuriseltsi näitering Väätsa rahvamajas. Martti Vuori naljatükk ühes vaatuses „Ühe metsanurga kosjalood“. Pilet 5 € müügil kohapeal.
KÄRU RAHVAMAJAS:
T 17.10 kell 13:30 Kinopärastlõuna filmiga „Vigased pruudid“ Käru Südamekodus- tasuta
K 18.10 kell 19 Kinoõhtu filmiga „Vigased pruudid“ Kädva Seltsimajas- tasuta
N 19.10 kell 19 Kinoõhtu filmiga „Vigased pruudid“ Käru rahvamajas- tasuta
P 22.10 kell 13 Krahvi Teatri koguperekomöödia „Lollim kui 6-A“ Käru rahvamajas. Autor- Rain Rosengraft, lavastaja- Rene Raidsalu. Osades: Ülle Tomson, Meriliis Kukk, Mikk Raidsalu, Rene Raidsalu, Laura Raidsalu, Kätlin Raidsalu, Säde Falkenberg. Etendus on kahes vaatuses. Rahvamajade nädala puhul raha ei küsita ning lisaks kositatakse küpsiste ja kohviga!
OISU RAHVAMAJA kutsub osa saada Eesti dokumentaalfilmide õhtutest:
K 18.10 kell 19 „Neeme Järvi. Muusika üle kõige“- tasuta
N 19.10 kell 19 „Põrgu katlakütja“- tasuta
R 20.10 kell 19 „Savvusanna sõsarad“- tasuta
KABALA RAHVAMAJAS:
R 20.10 kell 20 Lõikuspidu- disko, kus Türi valla sünnipäeva puhul valivad muusikat DJ Sulo Särkinen ning DJ Stange Kukk. Pilet 10 €.
L 21.10 kell 11–16 Pilstvere rahvarõiva nõuandekoja tekstiilitöökoda Kabala rahvamaja 2. korrusel, avab ukSED ja kutsub osalema VIL-LATÖÖTOAS, kus kraasitakse käsi- ja trummelkraasiga, kedratatakse uue ja vana vokiga erinevat lambavilla, kitse, jänese ja koerakarva, tutvustatakse nõuandekoja tegevust. Info Annely Meerbach, tel: 5698 0886. Lisaks palju muud põnevat! Jälgi reklaami Türi kultuurikeskuse kodulehel ja Facebooki lehel.
E 16.10 kell 11–13 Tartu Kiirabi koolitus kogukonnale „Sinu käed päästavad elu“ Türi kultuurikeskuses. 16. oktoobril tähistatakse üle Euroopa südame taaskäivitamise päeva, mille eesmärk on tõsta rahva teadlikkust esmastest elustamisvõtetest.
E 16.10 kell 18 Türi vallavanema vastuvõtt valda sündinud beebidele ja nende vanematele Türi kultuurikeskuses (kutsetega).
N 19.10 kell 15 Tartu Kiirabi koolitus kogukonnale „Sinu käed päästavad elu“ Oisu rahvamajas. Tasuta.
P 22.10 kell 17 Türi valla 6. aastapäeva kontsert- aktus „Hoolin ja hoian“ Türi kultuurikeskuses. Tunnustame Hõbedaste ja Kuldsede aumärkide saajaid ning Türi valla aukodanikke 2023. Esinevad Türi

valla kollektiivid. Kõik on lahkelt palutud osa saamal!
N 26.10 kell 13 Väärivate ülikooli loengupäev Türi kultuurikeskuse väikeses saalis. Teemad: Ereli Laupa (terapeut) „Terved jalad võrdub terve keha“, Kätlin Kukk (SEB turbekeskuse turbejuht) „Ettevaatust! Nutikad petised!“. Kohvipaus 3 €, võta kaasa oma kruus.
N 26.10 kell 15 Eakate päeva tähistamine Käru rahvamajas. Olete oodatud neljapäeval 26. oktoobril kell 15 Käru rahvamajja eakate päeva tähistamisele. Kaetud on kohvilaud ja esineb Voldemar Kuslap. Soovitav etteetamine! Maimo Nõps 5662 4965, Alice Sizask 5853 4737.
N 26.10 kell 18.30–19.30 Helirännak gongide ja helikaussidega Türi kultuurikeskuse väikeses saalis. Rännakut viib läbi Kaia Karjatse. Registreerimine- kaiakarjatse@gmail.com, tel 553 6006.
E 30.10 kell 19 Kuressaare Teatri etendus „TÖLL“ Türi kultuurikeskuses. Igal rahval on keegi, kes kive kannab, maa sisse lohke magab ja sõja korral vaenlasi materdab. „Tõllu“ näidendis me Tõllu ennast ei näe. Aga me näeme seda, kuidas Tõll sünnib. Kuidas üleüldse sünnivad muinasjutud ja legendid. Autor: Andrus Kivirähk. Lavastaja: Aare Toikka (VAT Teater). Mängivad: Piret Rauk ja Loviise Kapper. Piletid 17/ 15 € müügil Piletimaailmas ja Türi kultuurikeskuses. Grupisoodustus á 13 € alates 10 pileti ostmisel. ETENDUSE PÄEVAL PILET 20 €. Etendus on ühes vaatuses, ca 1h 20 min.
T 31.10 kell 10 Kuressaare Teatri etendus „SÖÖBIK JA PISIK“ Türi kultuurikeskuses. „Sööbik ja Pisik“ on vast kõigile tuntud õpetlik lugu sellest, kuidas vahel vastupandamatud ahvatlused võivad valusasti kätte maksta. Ja keda sellises olukorras süüdistada, iseennast või kedagi teist? Thorbjørn Egneri raamatu ainetel lavale seadnud Aarne Mägi. Helilooja ja muusikaline kujundaja Martin Aulis (TEMUFI). Mängivad Tanel Ting ja Jürgen Gansen. Etendus kestab ca 35 minutit. Sihtgrupp lapsed alates 3.a. Piletid hinnaga 9 € müügil Piletimaailmas ja Türi kultuurikeskuses. Sülepilet kuni 2-aastane laps 4 €.
T 31.10 kell 18 Tähistame halloweeni kõrvitsalatarnate valmistamise töötoaga Oisu rahvamajas koostöös Oisu noortetoaga. Töötoas valminud kõrvitsalatarnatest teeme rahvamaja akendele vahva näituse, mida saab väljast igal ajal uudistada vahemikus 1.11–9.11.

NÄITUSED

Kuni 31.10 Türi kultuurikeskuse klaassaalis kunstiõpetaja ja akvarellisti Anneli Laasi akvarellmaalide näitusmüük „Vaikuse kirjad“
Kuni 1.11 Arne Maasiku isiknäitus Türi kultuurikeskuse galeriis
Kuni 9.11 Oisu rahvamaja akendel kõrvitsalatarnate näitus

RAAMATUKOGUDES

11. okt kell 17 Raamatuklubi Oisu raamatukogus
25. okt kell 15 Oisu raamatukogu sünnipäev
Kahala raamatukogus 7. okt kell 11 lastehommik
Käru raamatukogus 14. okt kell 15 lauamängude laupäevak.
Türi raamatukogus
6. okt kell 17 käsitöönäituse avamine ja Anu Pinki loeng
14. okt kell 12 lastehommik
24. okt kell 17 kohtumine krimikirjanik Rauno Vösastega

SPORDISÜNDMUSED

OKTOOBER
6.10 kell 16 Türi heitjate mitmevõistlus Türi linna staadionil - Leonhard Soom, staadion51@gmail.com, 509 6812
6.10 kell 19 Lõuna-Järvamaa mälumängu seeriavõistlus 2023/24 I etapp Türi kultuurikeskuses - KSK ALEM, ann.valang.001@mail.ee, 5812 5952
7.10 kell 10.30 TSKLi auhinnaturniir vabamaadluses Konesko Türi spordihoones - Jaanus Kopolovets, jaanus.kopolovets@mail.ee, 5660 6453
14.10 kell 11 Alari 100. maraton Veskisilla, Türi-Alliku - Alar Siemann, alarsiemann@gmail.com, 523 1272
14.10 kell 16 Võrkpallivõistlus Konesko Türi spordihoones IMsport Türi vs Audentes, ilmarmottus78@gmail.com, 507 9149
14.10 kell 10 Sügismatk Paluküla matkarajal - Anne Sillamaa, anne.si@mail.ee, 5801 8974
15.10 kell 12 JK Türi Ganvix vs JK Loo Türi linnastaadionil
21.10 kell 11 Kalevi halli turniir paarismängus Väätsa sisehallis - Enn Lehtpuu, ennlehtpuu@gmail.com, 529 6515
28.10 kell 10 Järvamaa meistrivõistlused koroonamängu üksikmängus Konesko Türi spordihoones - Kalju Mägi, kaljumagi@hotmail.ee, 5341 3643
29.10 kell 16 Võrkpallivõistlus Konesko Türi spordihoones IMsport Türi vs Pärnu, ilmarmottus@gmail.com, 507 9149
14.–21.10 Türi valla perespondipäev Türi vald MTÜ Türi Spordiklubide Liit, tyrispordiklubi@gmail.com, 5820 1464
NOVEMBER
3.11 kell 19 Lõuna-Järvamaa mälumängu seeriavõistlus 2023/24 II etapp Türi kultuurikeskuses - KSK ALEM, ann.valang.001@mail.ee, 5812 5952
4.11 kell 10 Türi Kunstmuru Cup 2023 Türi multifunktsionaalne palliväljak - Vitali Gansen, vitali.gansen@mail.ee, 5695 9106
4.11 kell 11 Järvamaa petanque klubi „asetuskunni“ ja „löömisässa“ tiitlivõistlus Väätsa sisehallis - Enn Lehtpuu, ennlehtpuu@gmail.com, 529 6515

VANA JA UUS

Türi pritsimehed vana pritsikuuri ees, mis oli ehitatud 1911. aastal. Krundi selle tarbeks kinkis Alliku mõisa parun. Tolleaegsed kustutusvahendid olid üpris algelised. Esimene mootorprits osteti alles 1931. aastal ja see läks maksma 1500 krooni. FOTO RENE VIJATI KOGUST

See pildil olev pritsmaja sai valmis 1953. aastal. Septembrikuu viimasel päeval oli võimalus kõigil huvilistel viimast korda külastada Türi päästekomando ruume, sest peatselt läheb kolimiseks uude nüüdisaegsesse komandohoonesse linna serval. RENE VIJAT

TÜRI-ALLIKU KÜTTEKONTOR

MÜÜA LÕHUTUD LEPAPUID

MÜÜGIL 25-60cm

KASEBRIKETT

Tel. 51 66 305

Südamekodud

Otsime Käru Südamekodusse HOOLDAJAT

TÖÖKOHAST

Hoolidaja tööülesanneteks on eakate hooldamine ja abistamine igapäeva toimingutes. Hooldusplaani täitmine ja abistamine ravimite manustamisel. Elanike kaasamine igapäevasesse tegevusse arvestades tema soove, tervislikku seisundit, meeleolu ja võimeid.

OOTAME SINULT

- hooldustöötaja tunnistus
- soov inimesi aidata
- täpsus, korrektsus ja pingetaluvus
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus
- positiivne ellusuhtumine ja empaatiavõime

KASUKS TULEB

- varasem töökogemus
- vene keele oskus suhtlustasandil
- arvutisoskuse algtase

SIND OOTAB

- professionaalne ja toetav meeskond
- võimalused täiendkoolitusteks
- töötasu kuni 1100 eurot
- pikaajaline ja stabiilne töö
- head tööttingimused

Kandideerijal palume saata oma CV karu@sudamekodud.ee. Kontaktisik Heili Burmeister, Käru Südamekodu juhataja, +372 517 2057

UUED KODANIKUD

KARL, STEN,
OLIVER SEBASTIAN, KARL-ROBERT,
KRISTOFER, GUSTAV, STELLA,
KIRSI, HILDEGARD, LAURA

Palju õnne!

KoldeTuli

www.koldetuli.ee

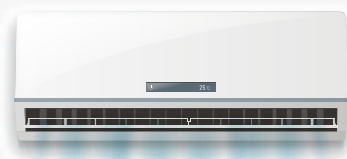
Kütteklotsid (puisteruum) märg	29 €/rm
Kütteklotsid (puisteruum) kuiv	49 €/rm
Halupuu kuusk 30 cm märg	54 €/rm
Halupuu lepp 45-60 cm märg	59 €/rm
Halupuu lepp 30 cm märg	65 €/rm
Küttepinnud märg (~2,5 rm/pakk)	65 €/pakk
Halupuu kask 50 cm märg	69 €/rm
Kuiv kütteklots 40L (66 võrku)	389 €/alus
Kuiv lepp 30 cm 40L (66 võrku)	455 €/alus

Nüüd ka e-pood, kus järel - ja osamakse võimalus !!!

Tel 516 0288 Türil

ratienergia@gmail.com
Tel 518 3495 • www.rati.ee

Õhksoojuspumpade kalorifeeride ning kliimaseadmete survepesu ja desinfitseerimine

õhk-vesi soojuspumbad • õhk-soojuspumbad

TÜRIL ÕMBLUSTÖÖD JA RIIETE PARANDAMINE

HELISTA 5855 3231

MÜÜME JA HINDAME SINU KODU!

Kõik teenused ühest kohast!
Kinnisvara müük, üür, konsultatsioon, hindamine ja seadustamine!

Võta ühendust!
Lea Kerma
512 4236
lea.kerma@arcovara.ee

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

17. november alates 10.00
TÜRI NOORTEKESKUSES
Etteregistreerimine (kell 8-16)
telefonil 5323 2454

- *kui vasilmatest
- *silmarõhu mõõtmine
- *optilised päikesepriidid

Silmade kontroll 20€, prillioetjale TASUTA!

Türi Rahvaleht

Türi, Hariduse 3,
72213, Järvamaa
Tel: 513 3385
E-post: teet.reier@tyri.ee
Tegevtoimetaja: Teet Reier
Korrektoir: Kerli Rhede
Küljendaja: Teet Reier
Raamatupidaja: Signe Tõotsu

Trükkija: AS Kroonpress
Levitaja: Omniva
Väljaandja: Türi Arengu Sihtasutus

Türi Rahvaleht tuleb iga kuu alguses kõikidesse Türi valla postkastidesse tasuta.
Trükiarv on 5700 ja lugejaid u 11 000.

Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt toimetuses või e-posti teel teet.reier@tyri.ee või uudised@tyri.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VIJAT
Tel 525 8325
reneviljat@gmail.com

Ale talu müüb nisu ja otra.
Koit Teder 515 3808.

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja viimistlustööd.
Kortermajade renoveerimistööd
Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel.
mehitus@gmail.com 5352 9476

Müüme Türil Kaare tn 35 kuivi kütteklotse 1,5 m³ kottides. Hind 40 EUR kott 505 6116

FEKAALIVEDU VÄLIKÄIMLATE RENT TRANSPORDITEENUS

tel. +372 452 2002
e-mail: agri@speq.ee
www.fekaaliabi.ee
www.speqagri.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

Sinu käed päästavad elu!
All citizens of the world can save a life!

Igal aastal sureb Eestis ~700 inimest kellegi juuresolekul äkksurma!
 Kas Sina tead mida teha, kui keegi on kaotanud teadvuse ja ei hinga normaalselt?
 Kuidas tegutseda, et päästa elu?

KOOLITUSED TOIMUVAD:
 18. oktoobril kell 10 Türi vallamajas,
 kell 14 Väätsa rahvamajas ja kell 17 Türi spordihoones
 19. oktoobril kell 11 Türi kultuurikeskuses,
 kell 15 Oisu rahvamajas ja kell 18 Käru põhikooli võimlas

Loovuta 5 minutit ja õpi päästma elu!

1

HELISTAGE KOHE 112

2

VAJUTAGE TUGEVASTI JA KIIRESTI RINDKERE KESKELE

TERVISEAMET

TÜRI VALLA PERESPORDINÄDAL
14.-22.OKTOOBER

TÜRI SPORDIKLUBIDE LIIT

1. PILDID RAJALT 2. MIS RAJAL OLI? 3. KELLEGA MATKASID?

OSALEMISEKS
 LIIGU VÄHEMALT KAHEL PÄEVAL TÜRI VALLA ERINEVATEL TERVISE-JA MATKARADADEL NING OTSI KAUNEID JA HUVIVÄÄRSEID OBJEKTE, MILLEL ON PEAL TUNNUSNUMBER.

SAADA TAGASISIDE AADRESSILE:
TYRISPORDIKLUBI@GMAIL.COM

KÕIGI OSALEJATE VAHEL LOOSIME VÄLJA AUHINDU JA LOOME ÜHISTERVITUSE TÜRI VALLALE!

Türi valla 6. aastapäeva kontsertaktus „Hoolin ja Hoian”

Türi kultuurikeskuses P 22. oktoobril kell 17

Tunnustame hõbedaste ja kuldsete aumärkide saajaid ning Türi valla aukodanikke 2023.

Esinevad Türi valla kollektiivid.

Kõik on lahkelt palutud osa saama!

